

AMRP

Afdeling
Mobiliteit & Ruimtelijke Planning
Universiteit Gent

Onderzoek Omschrijving Platteland
Besteknummer APL/DGP/2010/1

BIJLAGEN Eindrapport

April 2011

AMRP – Afdeling Mobiliteit en Ruimtelijke Planning
Universiteit Gent
Vrijdagmarkt 10/301
B-9000 Gent

Ann Pisman
Thomas Verbeek
Griet Hanegreefs
Wouter Leus
Prof. Dr. Georges Allaert

INHOUD

BIJLAGE I – Methodiek berekening indicatorkaarten en syntheseskaarten.....	3
BIJLAGE II – Kaartenbundel.....	8
BIJLAGE III – Toetsing methodiek aan geselecteerde cases.....	44
3.1. Kadering binnen de opdracht.....	44
3.2. Methodiek.....	44
3.3. Geselecteerde cases.....	44
3.4. Toetsing van de dynamische indicatorenset door middel van de cases	48
3.5. Conclusie van het case-onderzoek	54

BIJLAGE I – Methodiek berekening indicatorkaarten en syntheseskaarten

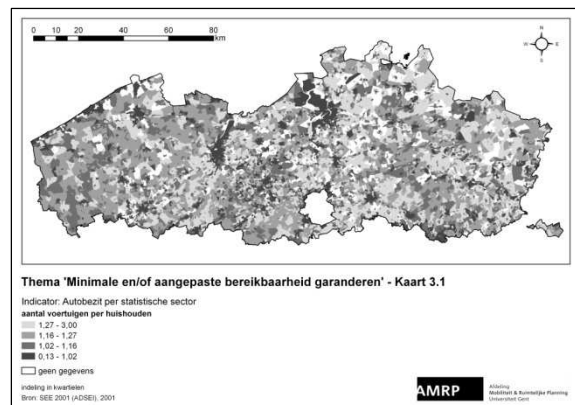
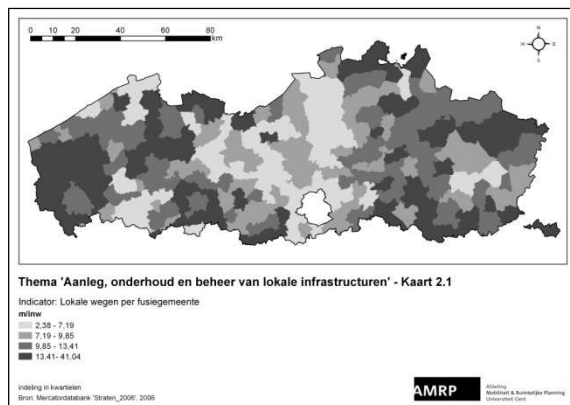
Door de opdrachtgever werd gevraagd om de gebruikte methodiek voor de berekening van de indicatorkaarten en syntheseskaarten op een bevattelijke manier toe te lichten in deze bijlage. Hierna zal deze methodiek dan ook stap voor stap worden toegelicht. Er zal ook een motivering worden geformuleerd waarom juist voor deze methodiek is gekozen.

GIS-indicatorkaart

Voor alle gebruikte indicatoren is een GIS-kaart opgemaakt. Op deze GIS-kaarten worden de waarden steeds onder de vorm van **kwartielen** weergegeven. Elk kwartiel vormt exact een vierde van de dataset, waarbij de waarden op de indicator worden gerangschikt van hoog naar laag of van laag naar hoog, naargelang een hoge dan wel een lage waarde relevant is voor het thematisch plattelandsbeleid. Het eerste kwartiel bevat één vierde van de gemeenten/deelgemeenten/statistische sectoren (afhankelijk van het schaalniveau van de kaart) die het minst in aanmerking komen als 'platteland' voor deze indicator, het vierde kwartiel bevat deze gemeenten/deelgemeenten/statistische sectoren die voor deze indicator het meest in aanmerking komen als 'platteland'. Grafisch is gekozen voor een weergave in grijswaarden waarbij de donkerste kleur steeds verwijst naar de groep entiteiten waarvoor het thematisch plattelandsbeleid het meest relevant is.

Enkele voorbeelden ter illustratie:

- Op de kaart 'lokale wegen per fusiegemeente' verwijst de lichtste kleur naar het kwart van de gemeenten in Vlaanderen die relatief het minste lokale wegen hebben (berekend per inwoner). Voor deze indicator is een hoge waarde relevant voor plattelandsbeleid dus worden de waarden gerangschikt van laag naar hoog. (Figuur 1)
- Op de kaart 'autobezit per statistische sector' geven de twee donkerste kleuren op de kaart de helft van de statistische sectoren van Vlaanderen weer die worden gekenmerkt door een laag autobezit. Voor deze indicator is een lage waarde relevant voor plattelandsbeleid dus worden de waarden gerangschikt van hoog naar laag. (Figuur 2)

Figuur 1 Indicator 'Lokale wegen per fusiegemeente': de lichtste kleur bevat het kwart van de gemeenten in Vlaanderen met de laagste waarde op deze indicator en dus het minste lokale wegen per inwoner.

Figuur 2 Indicator 'Autobezit per statistische sector': de twee donkerste kleuren bevatten de helft van de statistische sectoren in Vlaanderen met het laagste autobezit per huishouden.

GIS-syntheseskaart

Finaal worden de diverse indicatorkaarten gecombineerd tot één **syntheseskaart per thema**. Deze kaart wordt bekomen door het 'optellen' van de indicatorkaarten, waarbij de verschillende kaarten onderling niet worden gewogen. Alle indicatoren worden dus even belangrijk beschouwd. Het sommeren gebeurt door de kwartielscores op te tellen. De kwartielscore kan als waarde 1,2,3 of 4

hebben¹. Ze wordt bepaald door het volgnummer van het kwartiel waartoe de waarde behoort. Een entiteit die tot het vierde kwartiel behoort krijgt bijvoorbeeld een kwartielscore van 4, wat overeenkomt met een hoge relevantie voor plattelandsbeleid. Na optelling van de kwartielscores wordt hiervan het gemiddelde berekend.

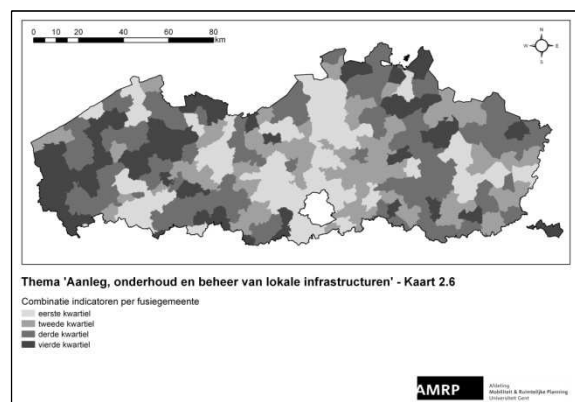
Als voorbeeld wordt de methode voor de gemeente De Panne, in het uiterste westen van Vlaanderen, toegelicht voor het thema 'Aanleg, onderhoud en beheer van lokale infrastructuur'. In bijgevoegde tabel is te zien hoe de combinatie van indicatoren gebeurt. De waarde per indicator wordt omgezet naar een kwartielscore op schaal van 1 tot 4, waarbij 4 de maximale 'platteland'-score is. Daarna wordt hiervan het gemiddelde berekend over alle indicatoren.

De maximumwaarde van een gecombineerde indicator per thema is 4, de minimumwaarde is 1². Een hoge waarde betekent dat de statistische sector/deelgemeente/fusiegemeente over alle indicatoren van het thema heen zeer sterk tot de doelgroep behoort van het thematisch plattelandsbeleid.

De Panne - Thema 'aanleg, onderhoud en beheer van lokale infrastructuur'		
Indicator	Waarde	Kwartielscore
Lokale wegen per fusiegemeente (m/inw)	8,14931	2
Bermbeheer aan lokale wegen per fusiegemeente (m/inw)	4,30857	2
Gemeentelijke waterlopen per fusiegemeente (m/inw)	1,0928	3
Fietsknooppuntennetwerk per fusiegemeente (m/inw)	1,28161	1
Kosten watersanering per inwoner (€/inw)	28,3165	2
	GEMIDDELDE SCORE	2

Deze gecombineerde indicator met waarden tussen 1 en 4 wordt opnieuw weergegeven in vier quasi even grote groepen (kwartielen). Bij het bepalen van de kwartielgrens wordt op zoek gegaan naar de score van de entiteit die de bovengrens vormt van het betreffende kwartiel, waarbij de scores gerangschikt zijn van laag naar hoog. In het geval er 308 fusiegemeenten worden beschouwd, gaat het voor het eerste kwartiel om de score van de 77ste gerangschikte entiteit. Doordat er slechts een beperkt aantal scores mogelijk zijn op de gecombineerde indicator is er een grote kans dat meerdere entiteiten een kwartielgrenswaarde als score zullen hebben. Deze worden automatisch toegekend aan het lagere kwartiel, omdat het niet zinvol is een groep met dezelfde score op te splitsen. Hierdoor zullen de kwartielen niet telkens evenveel entiteiten bevatten.

Bij wijze van voorbeeld wordt in figuur 3 de gecombineerde indicator van het thema 'aanleg, onderhoud en beheer van lokale infrastructuur' weergegeven. In dit geval gaat het om een set van 308 fusiegemeenten. Het eerste kwartiel gaat op zoek naar de 77 (308/4) gemeenten met de laagste score. De klassegrens komt overeen met de score van de 77ste gerangschikte gemeente, in dit geval 1,8. Er zijn echter 18 fusiegemeenten met de score 1,8, van de 76ste tot de 93ste gerangschikte

Figuur 3 Gecombineerde indicator 'aanleg, onderhoud en beheer van lokale infrastructuur'

¹ Bij sommige indicatoren (zoals 'contiguitéit groene ruimte') is het echter mogelijk om in de klasse '0' te vallen, nl. wanneer er geen open ruimte aanwezig is waarvoor een waarde berekend kan worden.

² Indien één van de indicatoren een klasse '0' bevat kan deze gecombineerde indicator toch een waarde kleiner dan 1 hebben.

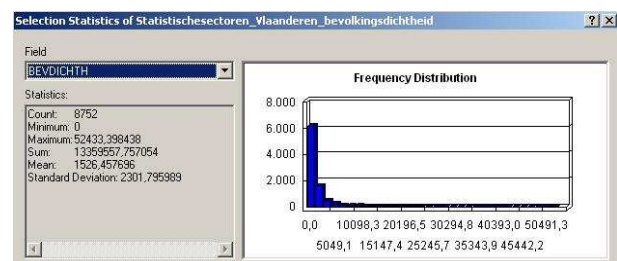
gemeente. Omdat het niet zinvol is deze groep op te splitsen, telt het eerste kwartiel een surplus van 16 gemeenten. Hierdoor worden uiteindelijk 93 gemeenten tot het eerste kwartiel gerekend. Door het toepassen van dezelfde principes telt het tweede kwartiel 75 entiteiten, het derde kwartiel 90 entiteiten en het vierde kwartiel 50 entiteiten. Door een toewijzing van entiteiten met dezelfde score aan de lagere klasse, zal het vierde kwartiel nooit meer dan een vierde van de entiteiten bevatten en meestal zelfs minder.

Verantwoording indeling in kwartielen

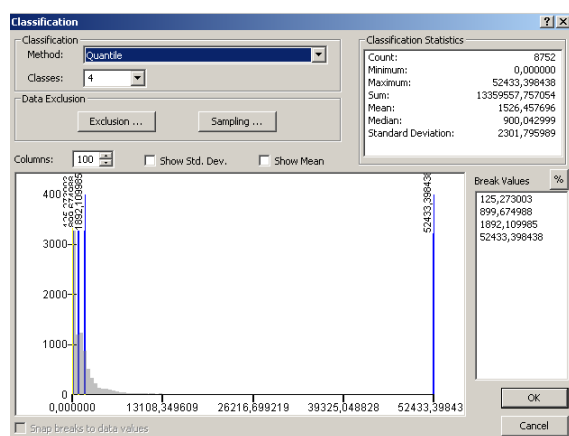
Er bestaan vele andere indelingsmogelijkheden (natuurlijke breuken, intervals, etc.) om de verschillen tussen de entiteiten grafisch weer te geven. Door een indeling in kwartielen worden de waarden niet in perspectief geplaatst ten opzichte van de gemiddelde of maximale waarde van alle entiteiten, wat wel gebeurt bij andere indelingsmogelijkheden (natuurlijke breuken, intervals, etc.). In de context van dit onderzoek is het gemiddelde en het maximum van de waarden echter van minder belang. Doelstelling is om een ruimtelijke differentiatie aan te brengen en de (kleine) verschillen die er zijn in de lage (of hoge) waarden mogen daarbij niet verloren gaan. Deze verschillen hebben namelijk vaak betrekking op het platteland en maken een onderscheid tussen de plattelandsregio's onderling mogelijk.

Een blik op een aantal frequentieverdelingen van de indicatoren (zie hoofdstuk 7), leert dat een aantal indicatoren een zeer groot bereik hebben met enerzijds een concentratie van lage (of hoge) waarden en daarnaast een relatief groot aantal 'outliers'. Met de meeste indelingsmethoden zal het verschil tussen de lage (of hoge) waarden worden afgevlakt. Enkel met de methode van kwartielen blijft dit verschil enigszins bestaan, vandaar dat voor deze methode geopteerd werd.

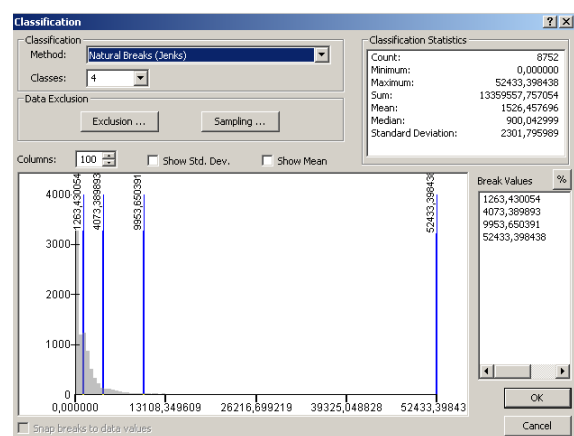
Bij wijze van voorbeeld worden voor de indicator bevolkingsdichtheid twee methodes naast elkaar geplaatst. De frequentieverdeling (Figuur 4) laat zien dat de waarden inderdaad een zeer groot bereik hebben met een heel aantal outliers. Als deze waarden worden ingedeeld in vier kwartielen (Figuur 5) liggen de klassengrenzen (blauwe lijnen) zeer dicht bij elkaar. De verschillen in de lage waarden, waartoe het merendeel van de niet-stedelijke statistische sectoren behoort, worden uitvergroot. Door een indeling in natuurlijke breuken (Figuur 6) gaat veel informatie verloren. In de twee hoogste klassen zitten zeer weinig statistische sectoren vergeleken met de twee laagste klassen.

Figuur 4 Frequentieverdeling indicator 'Bevolkingsdichtheid' (inw/km²)

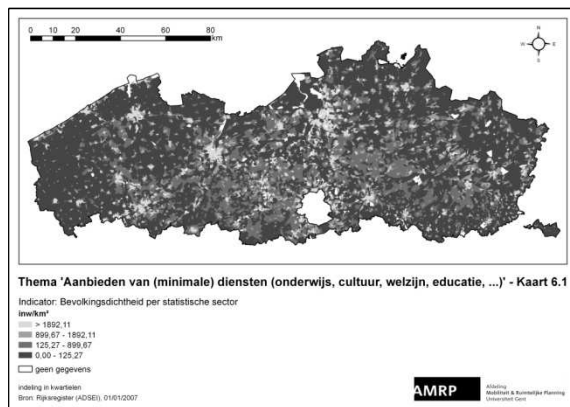

Figuur 5 Indicator bevolkingsdichtheid, indeling in kwartielen

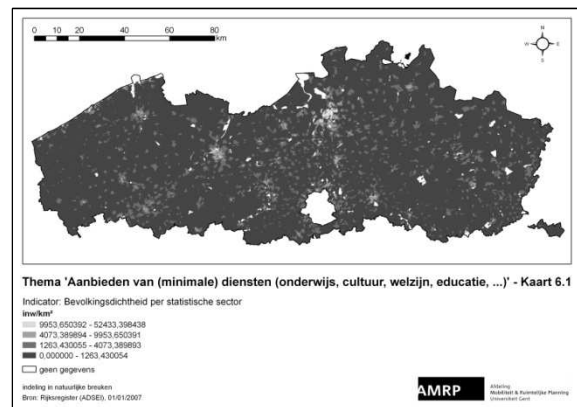

Figuur 6 Indicator bevolkingsdichtheid, indeling in natuurlijke breuken (Natural Breaks/Jenks)

Met een voorstelling op kaart worden de verschillen nog meer duidelijk. De kaart in figuur 7 bevat een duidelijke gradatie en maakt het mogelijk om ook binnen het Vlaamse platteland verschillen te zien. Bij de kaart in figuur 8 is alle nuance verloren gegaan, het verschil tussen stad en platteland is nog wel te zien, maar tussen de verschillende plattelandstreken is geen verschil meer vast te stellen. Een indeling in kwartielen levert duidelijk meer informatie op, maar men moet zich wel steeds bewust blijven van de gehanteerde indeling.

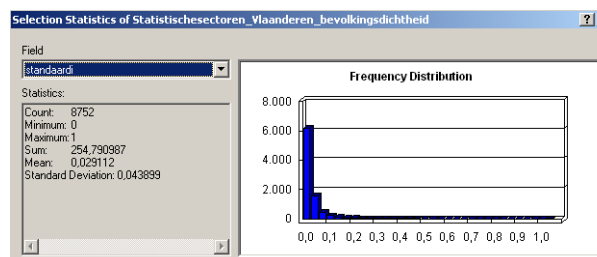
Figuur 7 Indicator bevolkingsdichtheid, voorstelling in kwartielen

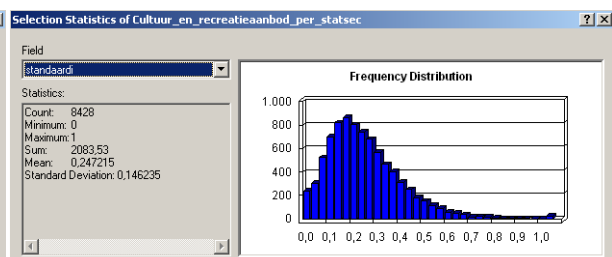
Figuur 8 Indicator bevolkingsdichtheid, voorstelling in natuurlijke breuken (Natural Breaks/Jenks)

Verantwoording gecombineerde indicator

Ook het berekenen van een gecombineerde indicator op basis van de kwartielscores kan kritisch benaderd worden. Sommige ruimtelijke eenheden worden misschien net tot een hogere klasse gerekend, terwijl hun absolute waarde beter aansluit bij de voorgaande lagere klasse. Als alternatief zou er kunnen geopteerd worden om de waarden per indicatorkaart te standaardiseren op een schaal van 0 tot 1, door de verhouding te berekenen t.o.v. de maximumwaarde. Vervolgens zou van deze waarden een gemiddelde kunnen berekend worden om zo een gecombineerde indicator aan te maken. Voor een aantal indicatoren, zoals bevolkingsdichtheid, is de methode niet werkzaam; ze kennen hoge scores in de verstedelijkte delen van Vlaanderen en lage scores met beperktere onderlinge verschillen in de meer landelijke delen van Vlaanderen. Door op deze indicatoren een standaardisatie toe te passen en deze waarde mee te nemen bij het berekenen van een gecombineerde indicator, wordt de informatie over verschillen in de minder dicht bevolkte zones van Vlaanderen (het platteland) afgevlakt. In de gecombineerde indicator zal deze indicator dan ook weinig bijdragen aangezien de scores voor de plattelandsgebieden zeer dicht bij elkaar liggen (allen tussen 0 en 0,1) (zie figuur 9). Andere indicatoren, met een kleiner verschil tussen minimum en maximumwaarde, en een meer gelijkmatige spreiding van waarden, zullen dan relatief gezien zwaarder doorwegen (zie figuur 10).

Figuur 9 Gestandaardiseerde indicator bevolkingsdichtheid

Figuur 10 Gestandaardiseerde indicator cultuur- en recreatieaanbod

Standaardiseren ten opzichte van de maximumwaarde betekent dus voor sommige indicatoren een enorm verlies aan informatie. Daarom werd gekozen voor de methode van het 'sommeren' van

kwartielscores. De weergave in kwartielen maakt het ook mogelijk om, per thema of per begroting, specifieke keuzes te maken naar onder- of bovenwaarden voor de geografische vertaling van het beleid. Een zeer gericht of specifiek beleid, of een zeer beperkt budget, kan worden gelieerd aan de keuze voor ca. 25% van de entiteiten, een beperkt deel van Vlaanderen. Een meer globaal beleid en/of een groter budget kan zich vertalen in de selectie van ca. 75% van de entiteiten of van een substantieel, uitgestrekt deel van Vlaanderen.

BIJLAGE II – Kaartenbundel

Thema 'Behoud en/of versterken van de open ruimte'

- Kaart 1.1 – Voorkomen van open ruimte per statistische sector
- Kaart 1.2 – Bebouwingsdichtheid per statistische sector
- Kaart 1.3 – Contiguiteit groene ruimte per statistische sector
- Kaart 1.4 – Contiguiteit landbouwruimte per statistische sector
- Kaart 1.5 – Bevolkingsdruk op de open ruimte per statistische sector
- Kaart 1.6 – Landschappelijke waarde per statistische sector
- Kaart 1.7 – Combinatie indicatoren per statistische sector

Thema 'Aanleg, onderhoud en beheer van lokale infrastructuur'

- Kaart 2.1 – Lokale wegen per fusiegemeente
- Kaart 2.2 – Bermbeheer aan lokale wegen per fusiegemeente
- Kaart 2.3 – Gemeentelijke waterlopen per fusiegemeente
- Kaart 2.4 – Fietsknooppuntennetwerk per fusiegemeente
- Kaart 2.5 – Kosten watersanering per fusiegemeente
- Kaart 2.6 – Combinatie indicatoren per fusiegemeente

Thema 'Minimale en/of aangepaste bereikbaarheid garanderen'

- Kaart 3.1 – Autobezit per statistische sector
- Kaart 3.2 – Tevredenheid openbaar vervoer per statistische sector
- Kaart 3.3 – Tijdsafstand tot de dichtstbijzijnde stad tijdens piekuren per deelgemeente
- Kaart 3.4 – Combinatie indicatoren per deelgemeente

Thema 'Behoud en/of versterking van de lokale economie'

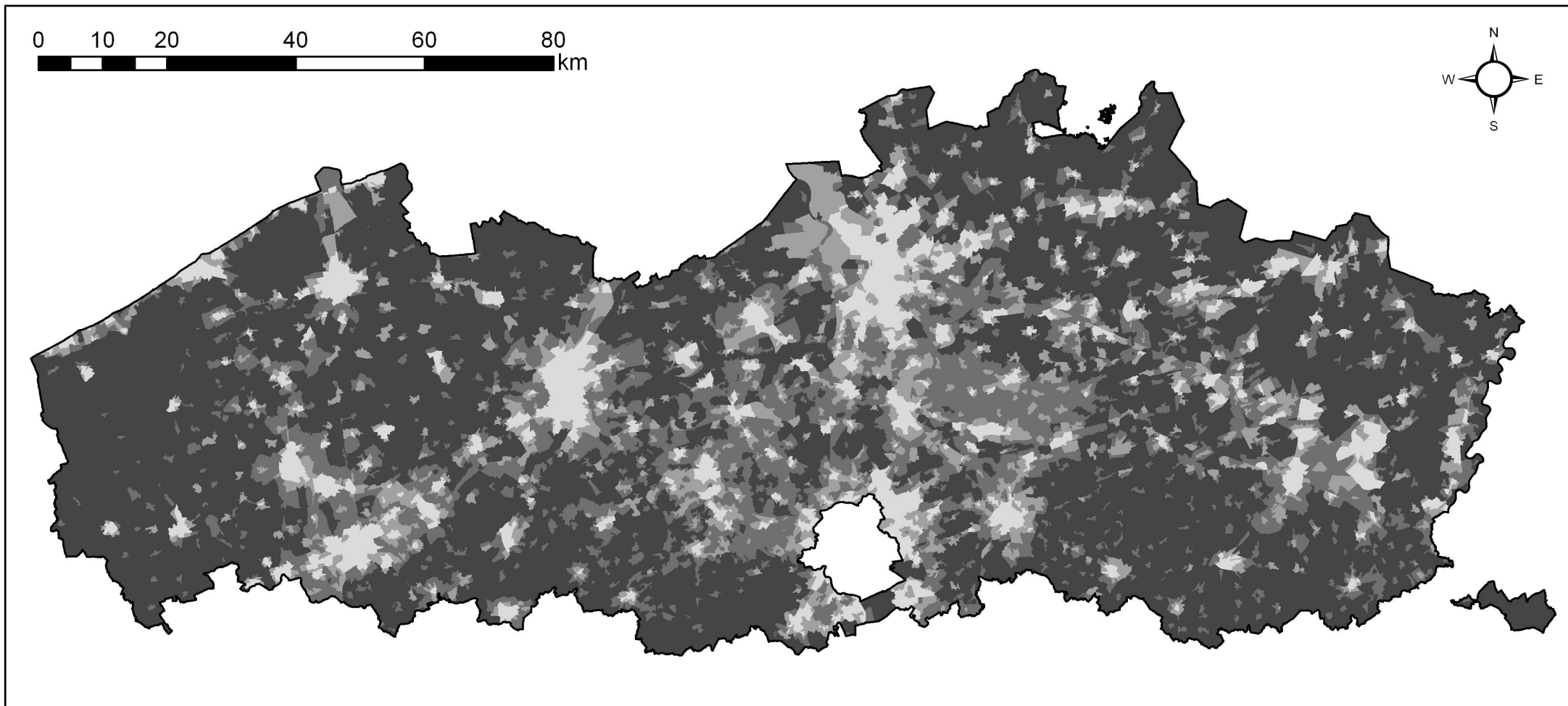
- Kaart 4.1 – Jobratio per fusiegemeente
- Kaart 4.2 – Werkloosheidsgraad per fusiegemeente
- Kaart 4.3 – Pendeltijd per statistische sector
- Kaart 4.4 – Tewerkstelling in de landbouw per fusiegemeente
- Kaart 4.5 – Combinatie indicatoren per fusiegemeente

Thema 'Onderhoud en beheer van lokaal patrimonium'

- Kaart 5.1a – Bouwkundig erfgoed in het NIS buitengebied per statistische sector
- Kaart 5.1b – Bouwkundig erfgoed in de NIS woonkernen per statistische sector
- Kaart 5.2a – Puntrelicten in het NIS buitengebied per statistische sector
- Kaart 5.2b – Puntrelicten in de NIS woonkernen per statistische sector
- Kaart 5.3a – Beschermde stads- en dorpsgezichten in het NIS buitengebied per statistische sector
- Kaart 5.3b – Beschermde stads- en dorpsgezichten in de NIS woonkernen per statistische sector
- Kaart 5.4 – Combinatie indicatoren per statistische sector

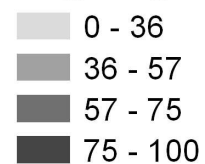
Thema 'Aanbieden van (minimale) diensten (onderwijs, cultuur, welzijn, educatie, ...)'

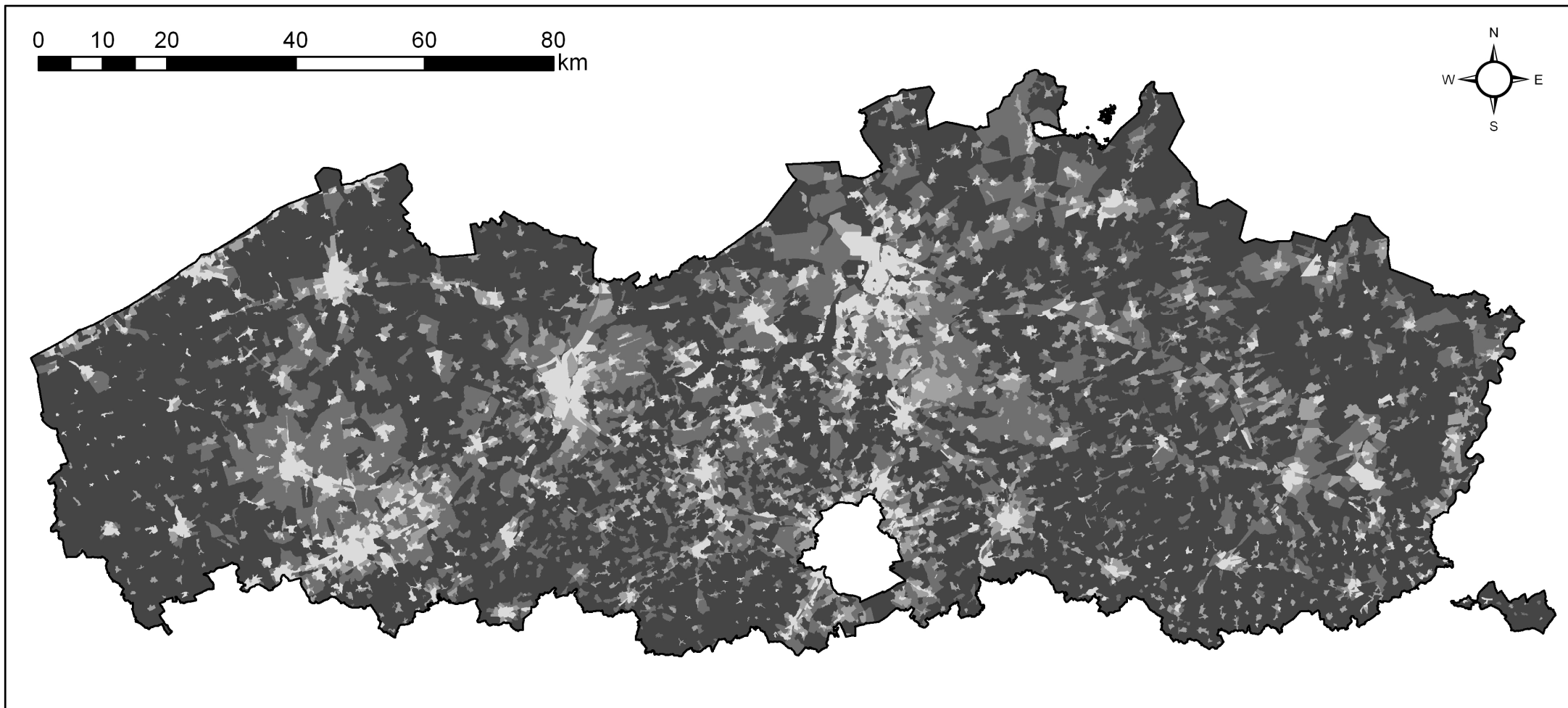
- Kaart 6.1 – Bevolkingsdichtheid per statistische sector
- Kaart 6.2 – Omgevingsadressendichtheid per statistische sector
- Kaart 6.3 – Tevredenheid winkelaanbod per statistische sector
- Kaart 6.4 – Tevredenheid sociale en schoolvoorzieningen per statistische sector
- Kaart 6.5 – Tevredenheid cultuur- en recreatieaanbod per statistische sector
- Kaart 6.6 – Combinatie indicatoren per deelgemeente

Thema 'Behoud en/of versterken van de open ruimte' - Kaart 1.1

Indicator: Voorkomen van open ruimte per statistische sector
omgevingsdichtheid aan open ruimte per cel (%) (zoekstraal 750m)

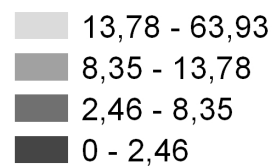

Thema 'Behoud en/of versterken van de open ruimte' - Kaart 1.2

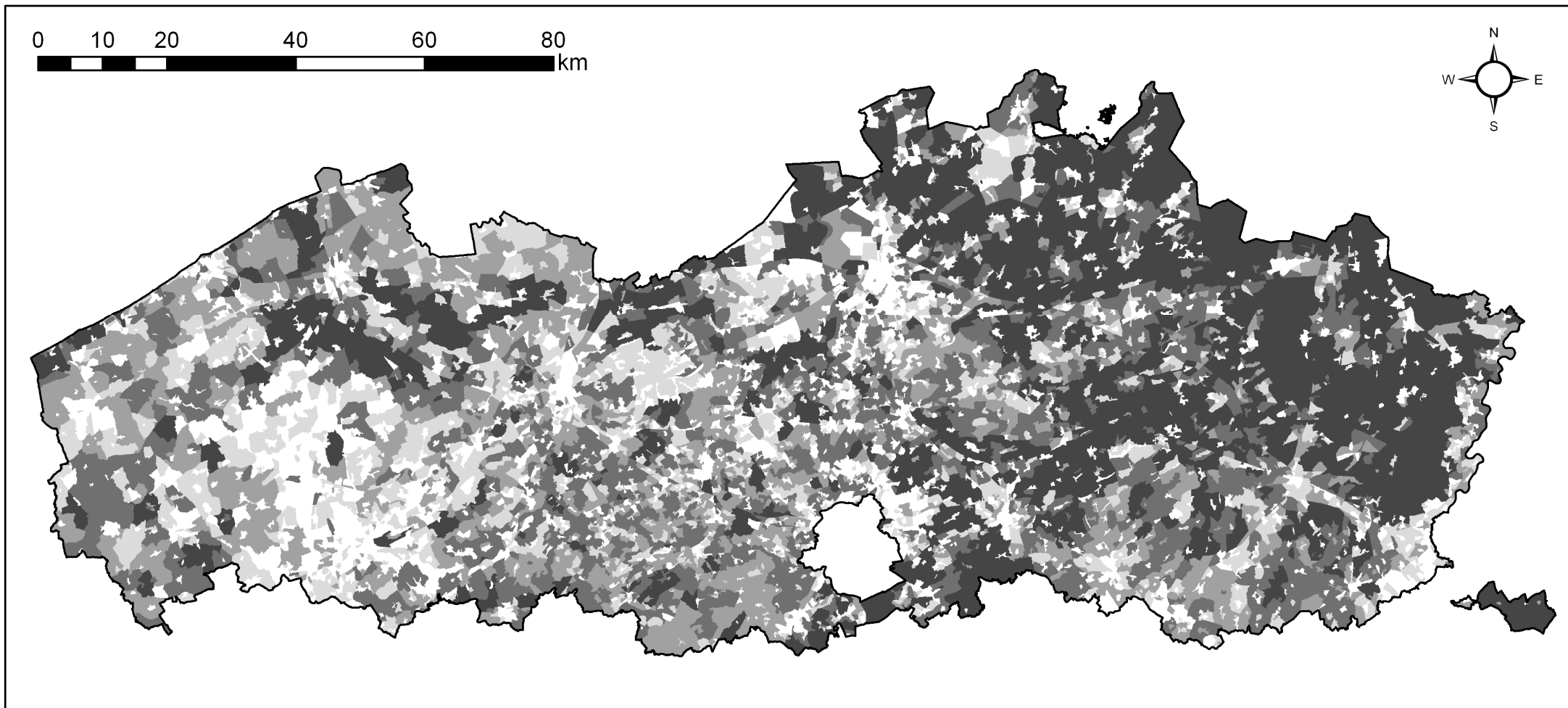
Indicator: Bebouwingsdichtheid per statistische sector

bebouwde oppervlakte / totale oppervlakte (%)

indeling in kwartielen

Bron: CADMAP, 01/01/2009

Thema 'Behoud en/of versterken van de open ruimte' - Kaart 1.3

Indicator: Contiguïteit groene ruimte per statistische sector

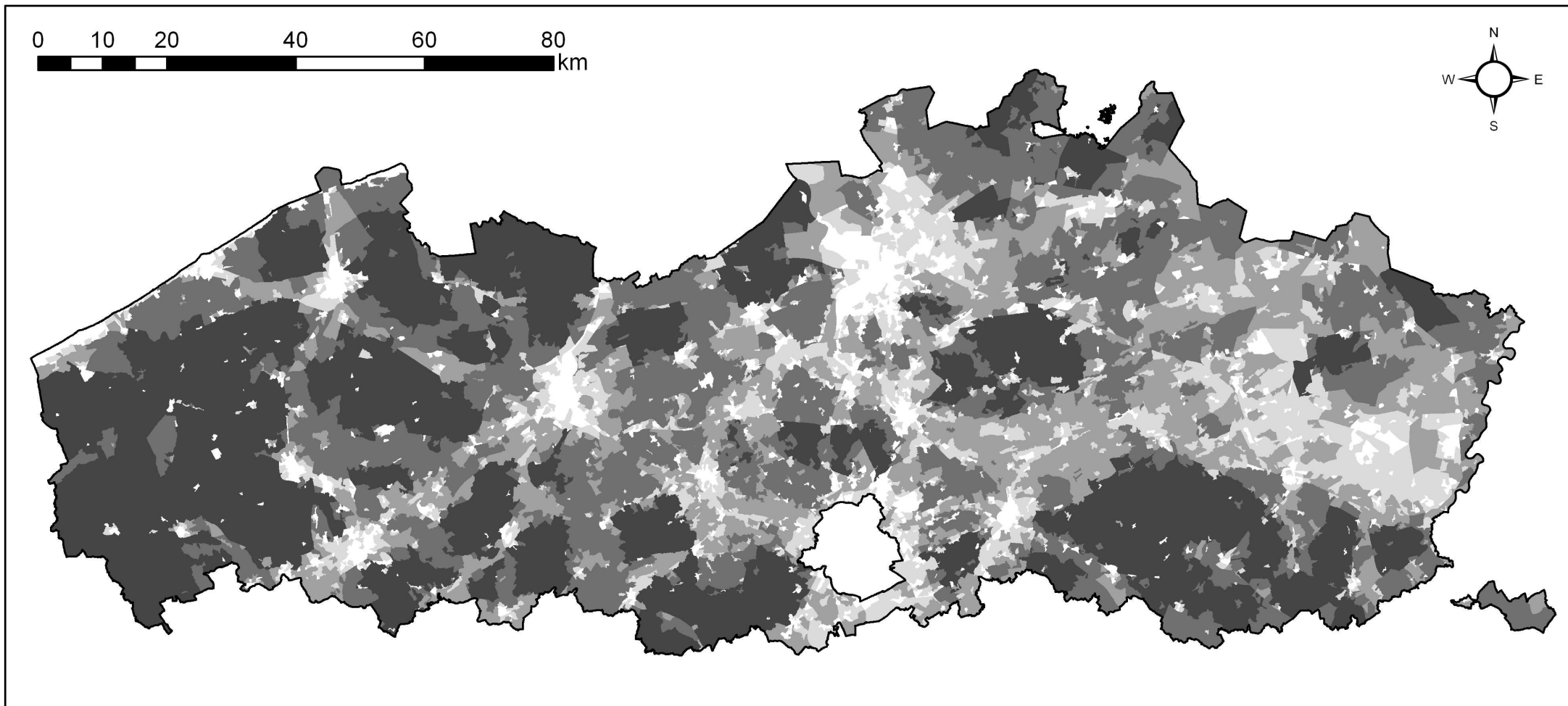
contiguïteit per groene ruimte-cel (ha)

- 2,25 - 3,75
- 3,75 - 10,84
- 10,84 - 47,25
- > 47,25

statistische sectoren zonder groene ruimte

indeling in kwartielen

Bron: VITO, oktober 2010

Thema 'Behoud en/of versterken van de open ruimte' - Kaart 1.4

Indicator: Contiguïteit landbouwruimte per statistische sector

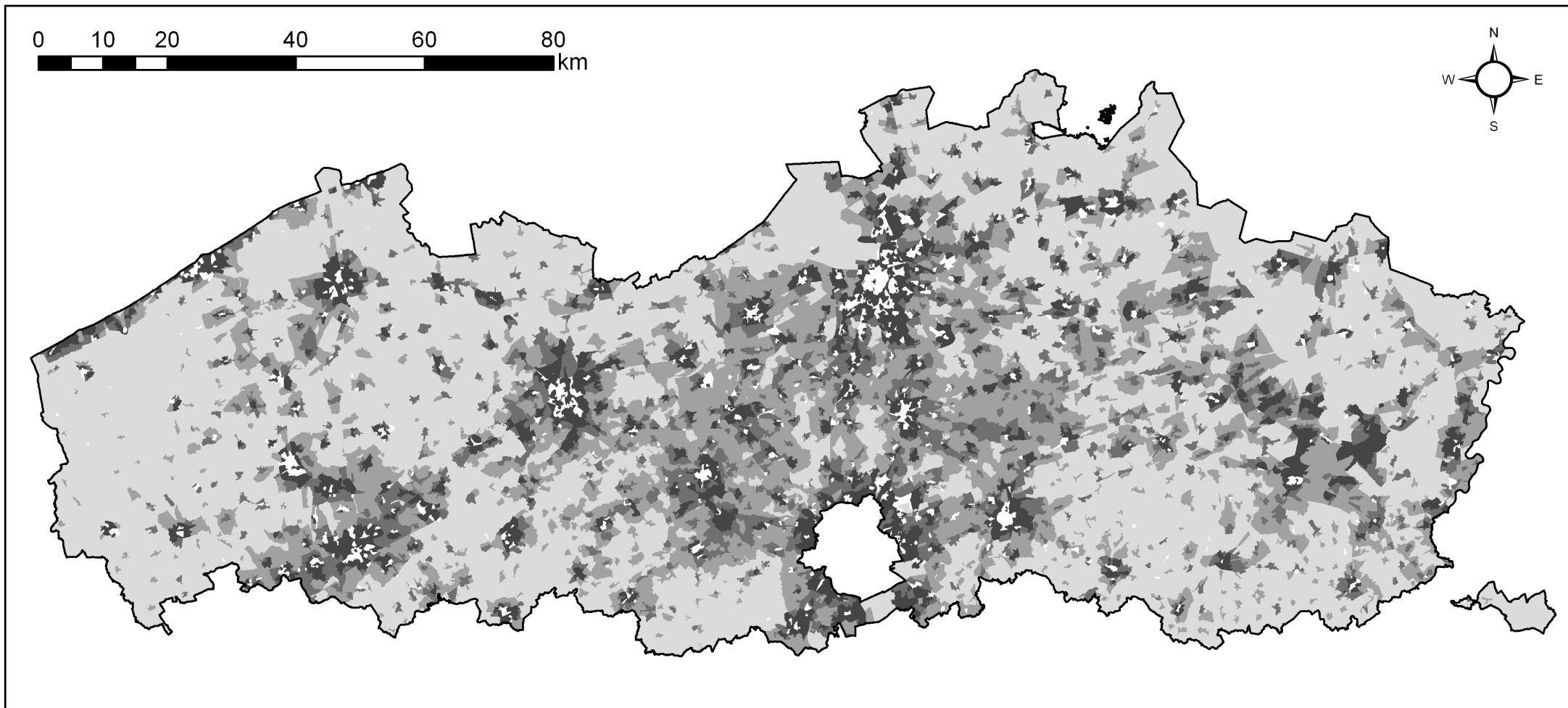
contiguïteit per landbouwruimte-cel (ha)

- 2,25 - 35,04
- 35,04 - 407,05
- 407,05 - 1626,75
- > 1626,75

statistische sectoren zonder landbouwruimte

indeling in kwartielen

Bron: VITO, oktober 2010

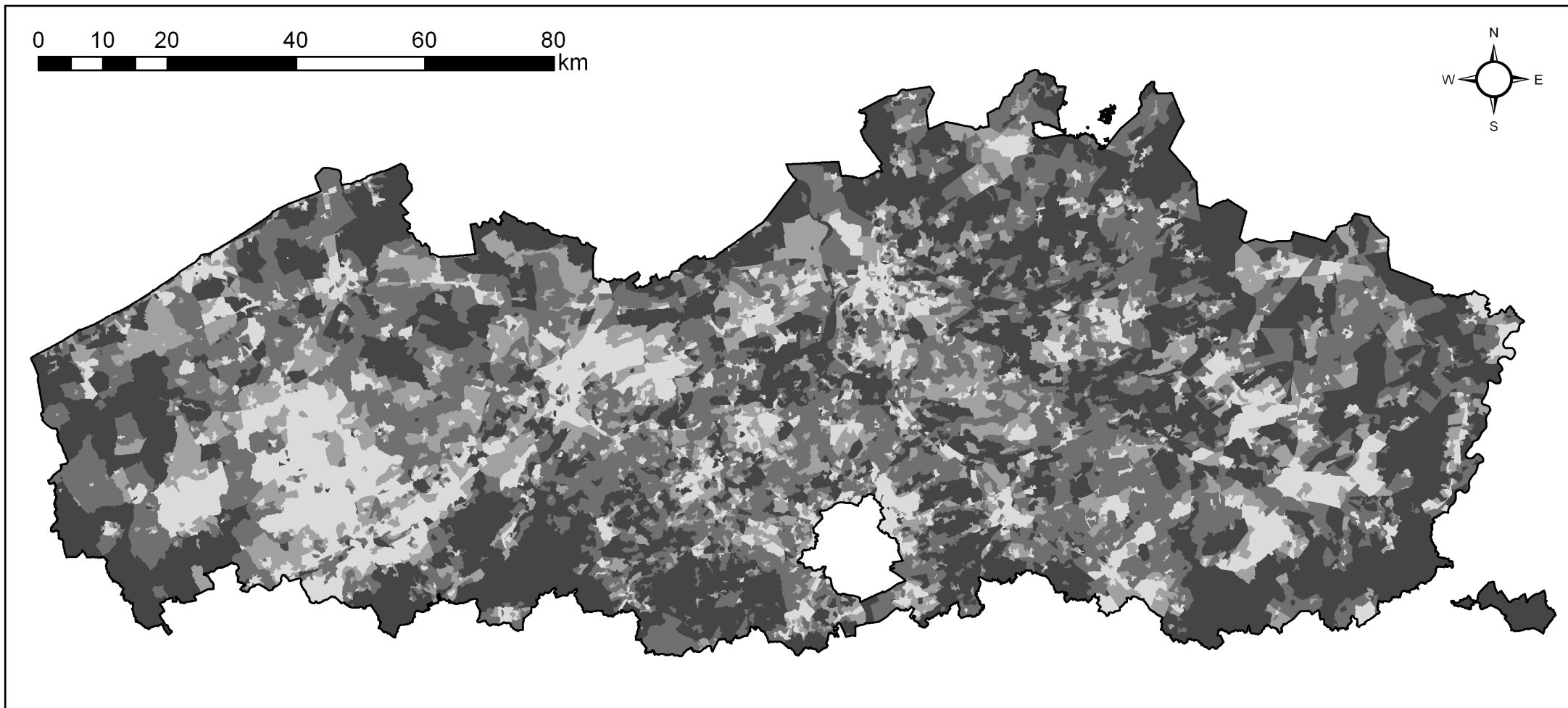
Thema 'Behoud en/of versterken van de open ruimte' - Kaart 1.5

Indicator: Bevolkingsdruk op de open ruimte per statistische sector
aantal inwoners per ha open ruimte (zoekstraal 750m per open ruimte-cel)

- 0 - 3,02
- 3,02 - 8,04
- 8,04 - 23,06
- > 23,06

statistische sectoren zonder open ruimte

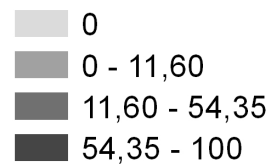
indeling in kwartielen
Bron: VITO, oktober 2010

Thema 'Behoud en/of versterken van de open ruimte' - Kaart 1.6

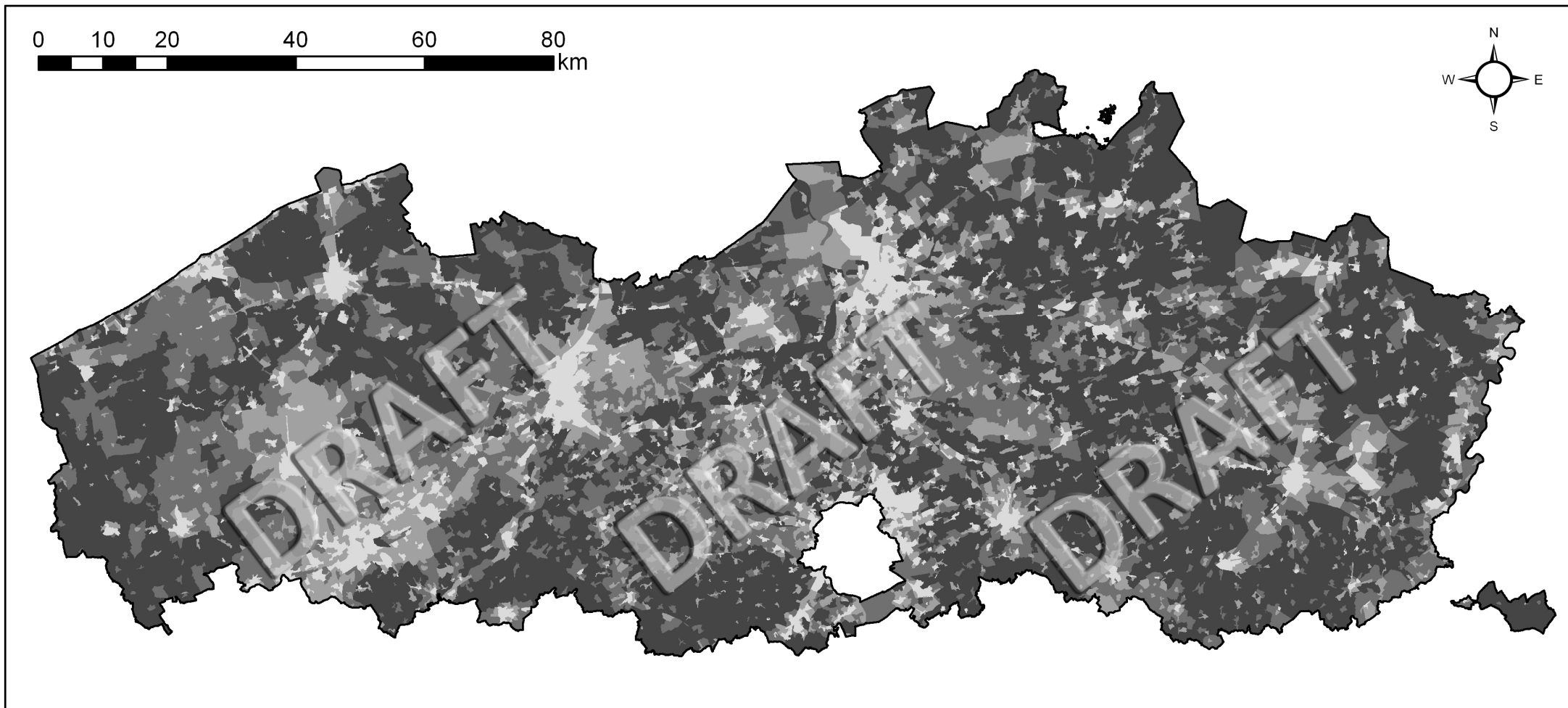
Indicator: Landschappelijke waarde per statistische sector

% landschappelijk waardevolle oppervlakte

indeling in kwartielen

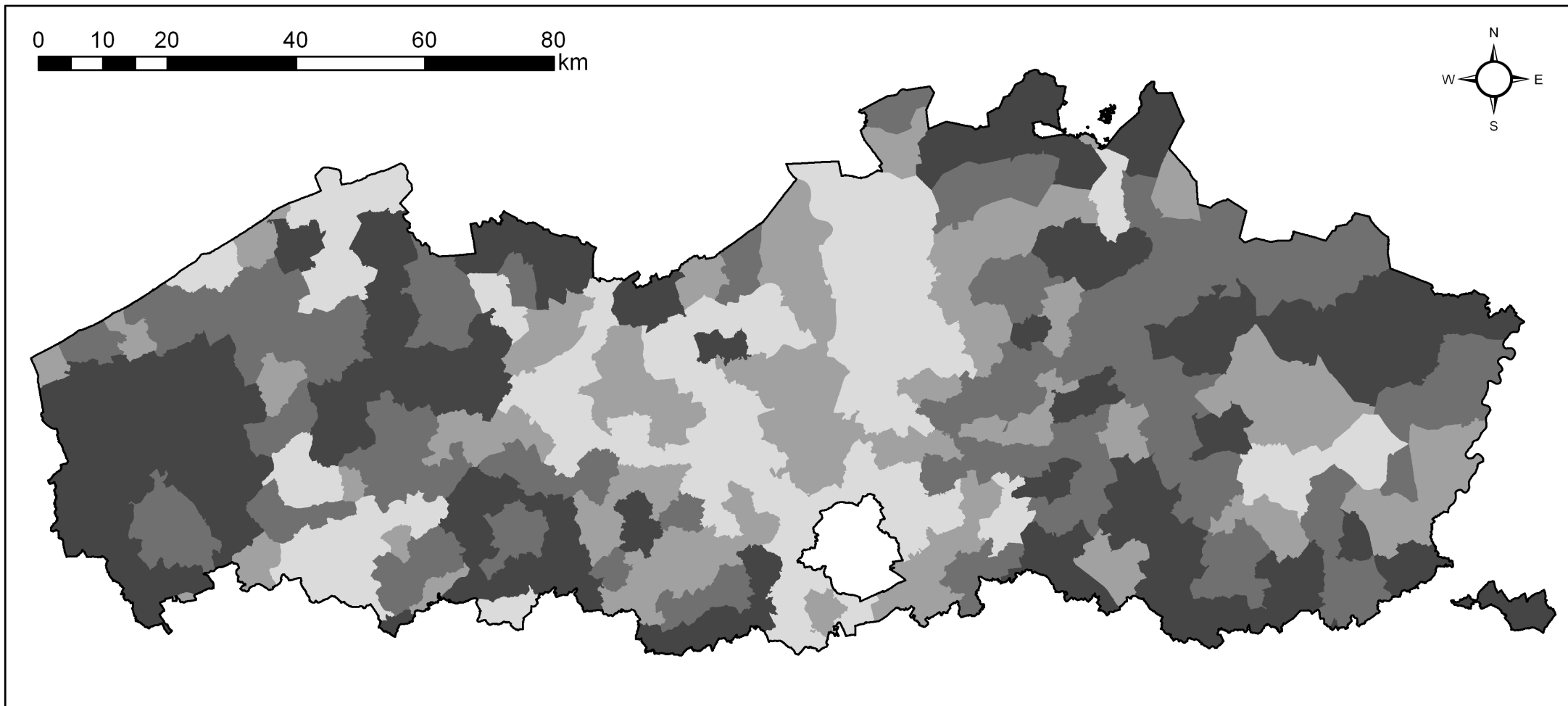
Bron: Landschapsatlas ankerplaatsen, 2006 - Landschapsatlas vlakrelicten, 2001 - Beschermde landschappen, 2001

Thema 'Behoud en/of versterken van de open ruimte' - Kaart 1.7

Combinatie indicatoren per statistische sector

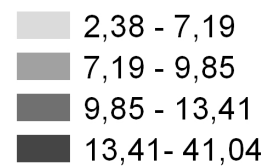
- eerste kwartiel
- tweede kwartiel
- derde kwartiel
- vierde kwartiel

Thema 'Aanleg, onderhoud en beheer van lokale infrastructuren' - Kaart 2.1

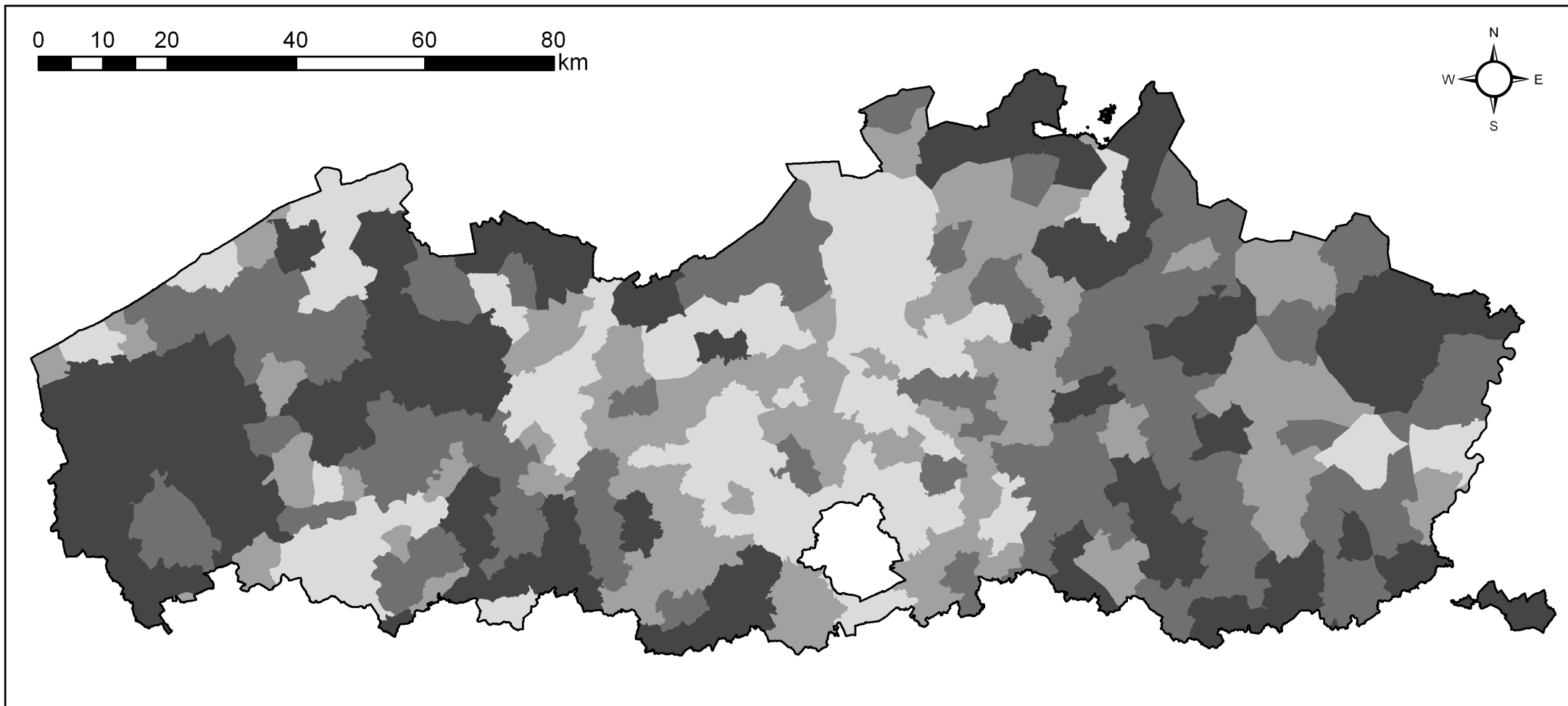
Indicator: Lokale wegen per fusiegemeente

m/inw

indeling in kwartielen

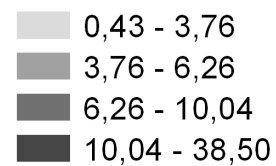
Bron: Mercatordatabank 'Straten_2006', 2006

Thema 'Aanleg, onderhoud en beheer van lokale infrastructuren' - Kaart 2.2

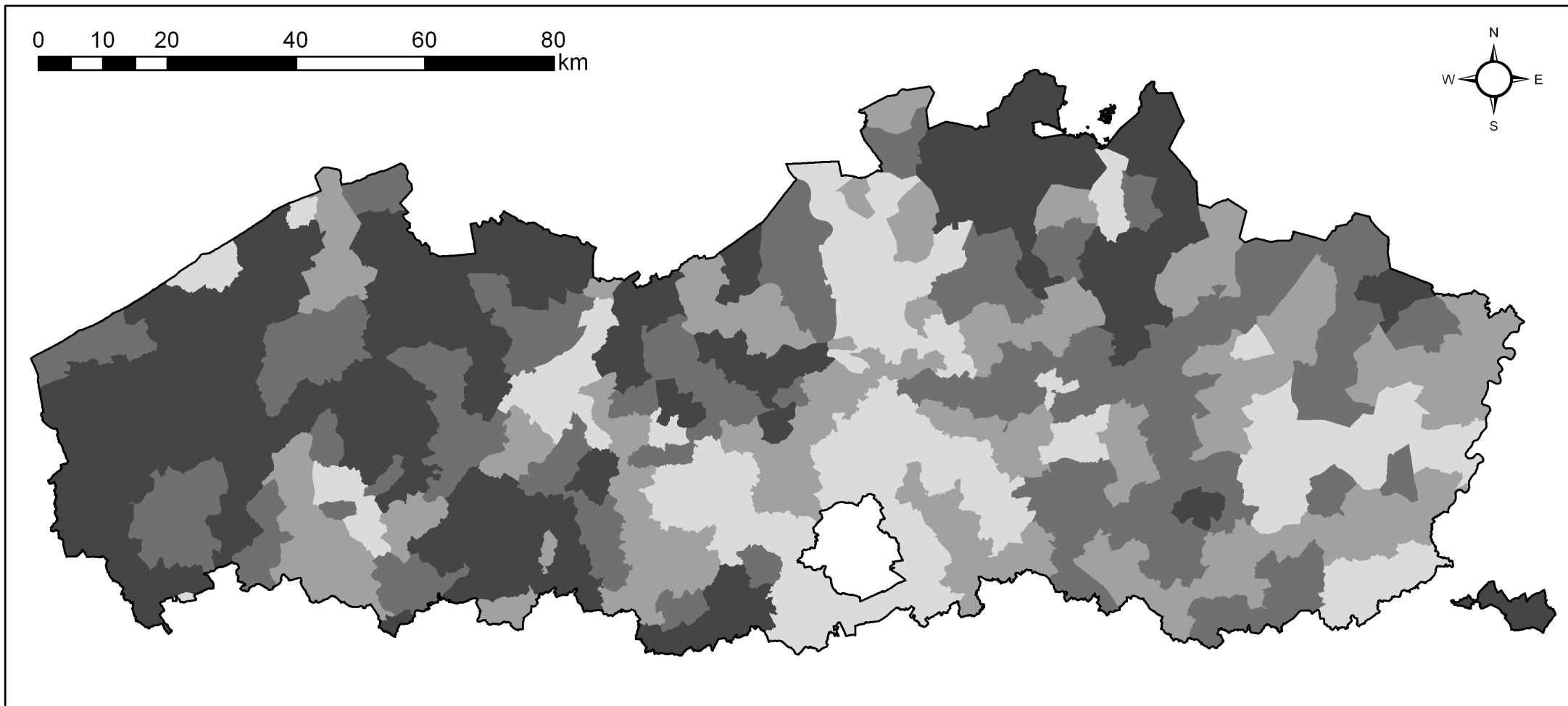
Indicator: Bermbeheer aan lokale wegen per fusiegemeente

m/inw

indeling in kwartielen

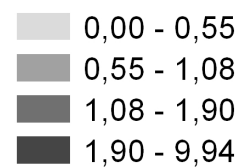
Bron: Mercatordatabank 'Straten_2006', 2006 - Mercatordatabank 'Bebouwde_kern_2006', 2006

Thema 'Aanleg, onderhoud en beheer van lokale infrastructuren' - Kaart 2.3

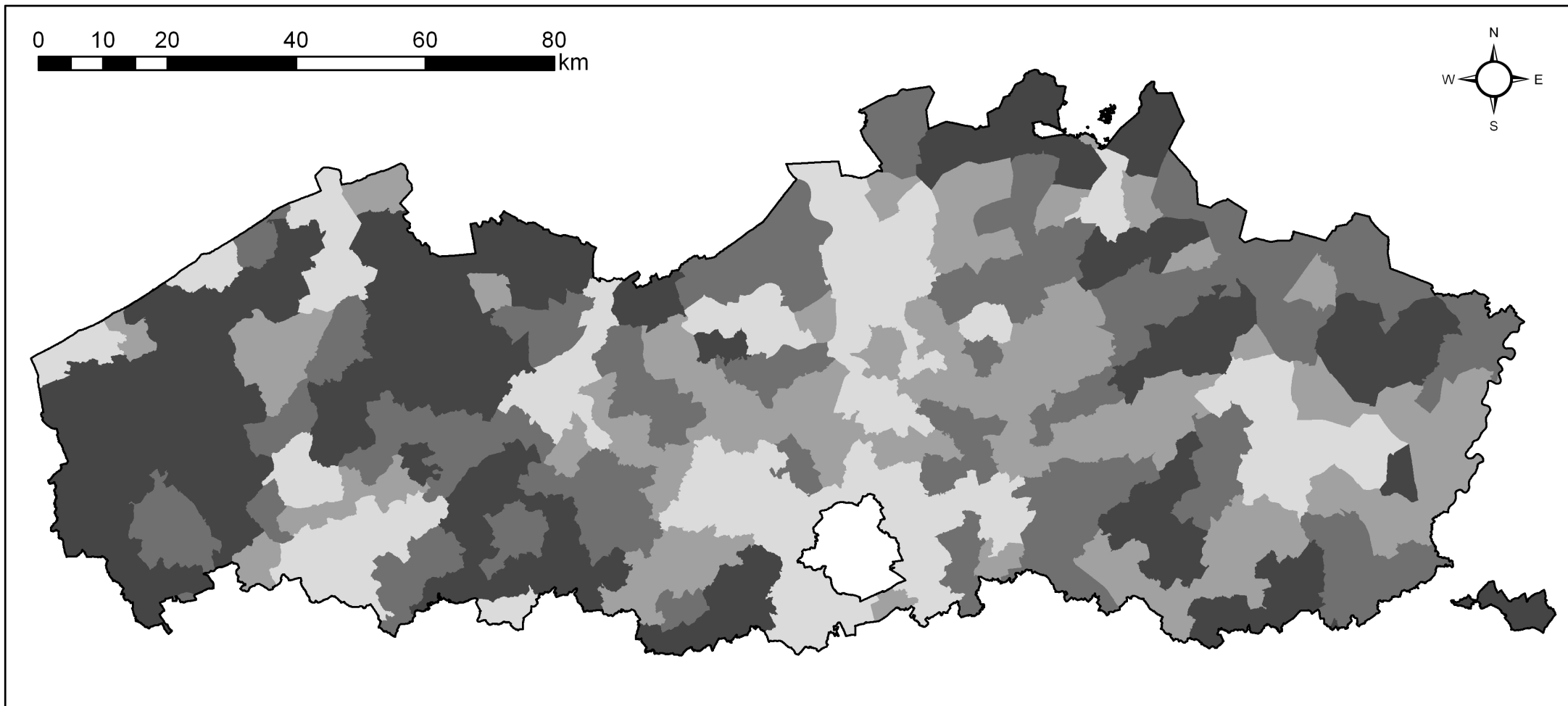
Indicator: Gemeentelijke waterlopen per fusiegemeente

m/inw

indeling in kwartielen

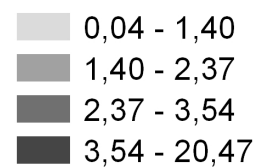
Bron: Mercatordatabank 'Waterlopen_asl_segmenten_2005', 2005

Thema 'Aanleg, onderhoud en beheer van lokale infrastructuren' - Kaart 2.4

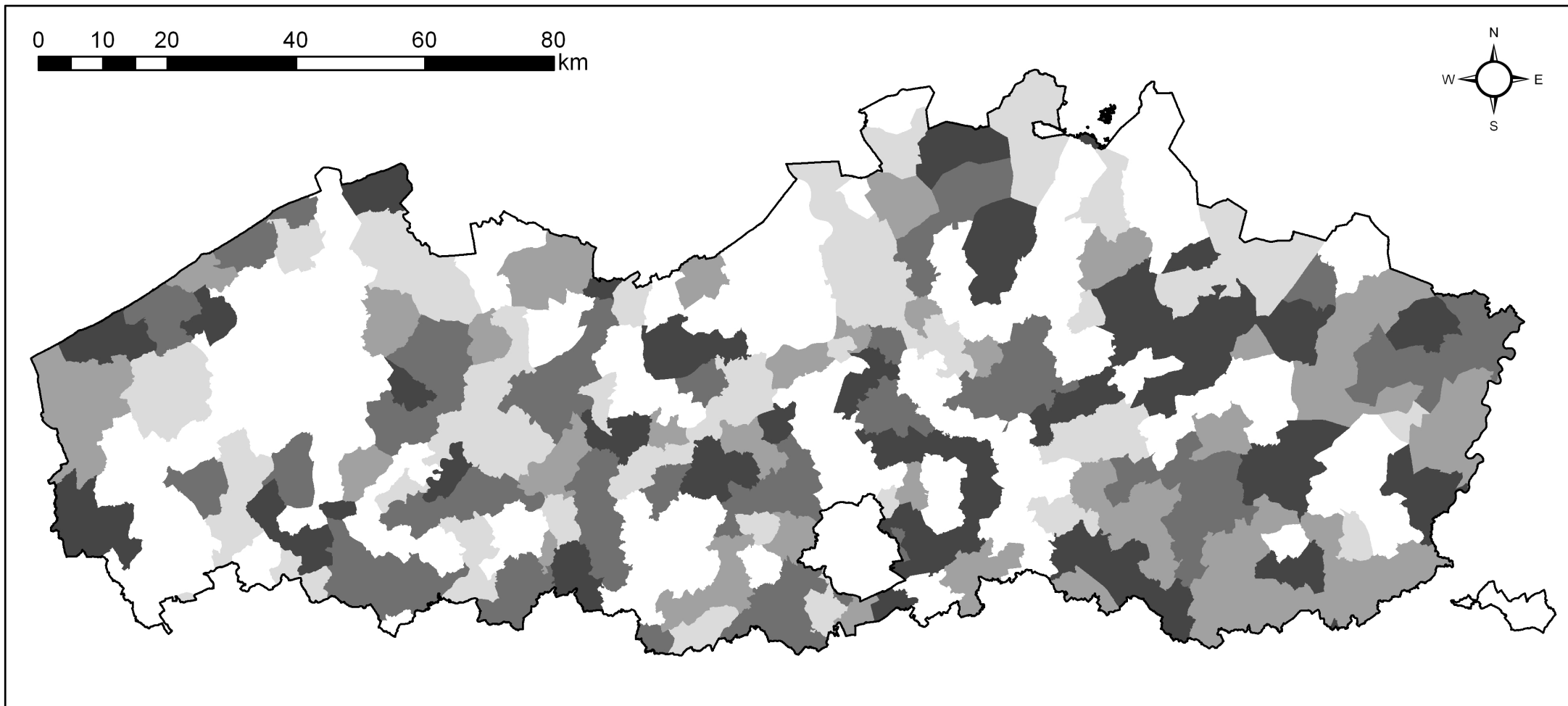
Indicator: Fietsknooppuntennetwerk per fusiegemeente

m/inw

indeling in kwartielen

Bron: Toerisme Vlaanderen, 2010

Thema 'Aanleg, onderhoud en beheer van lokale infrastructuren' - Kaart 2.5

Indicator: Kosten watersanering per fusiegemeente

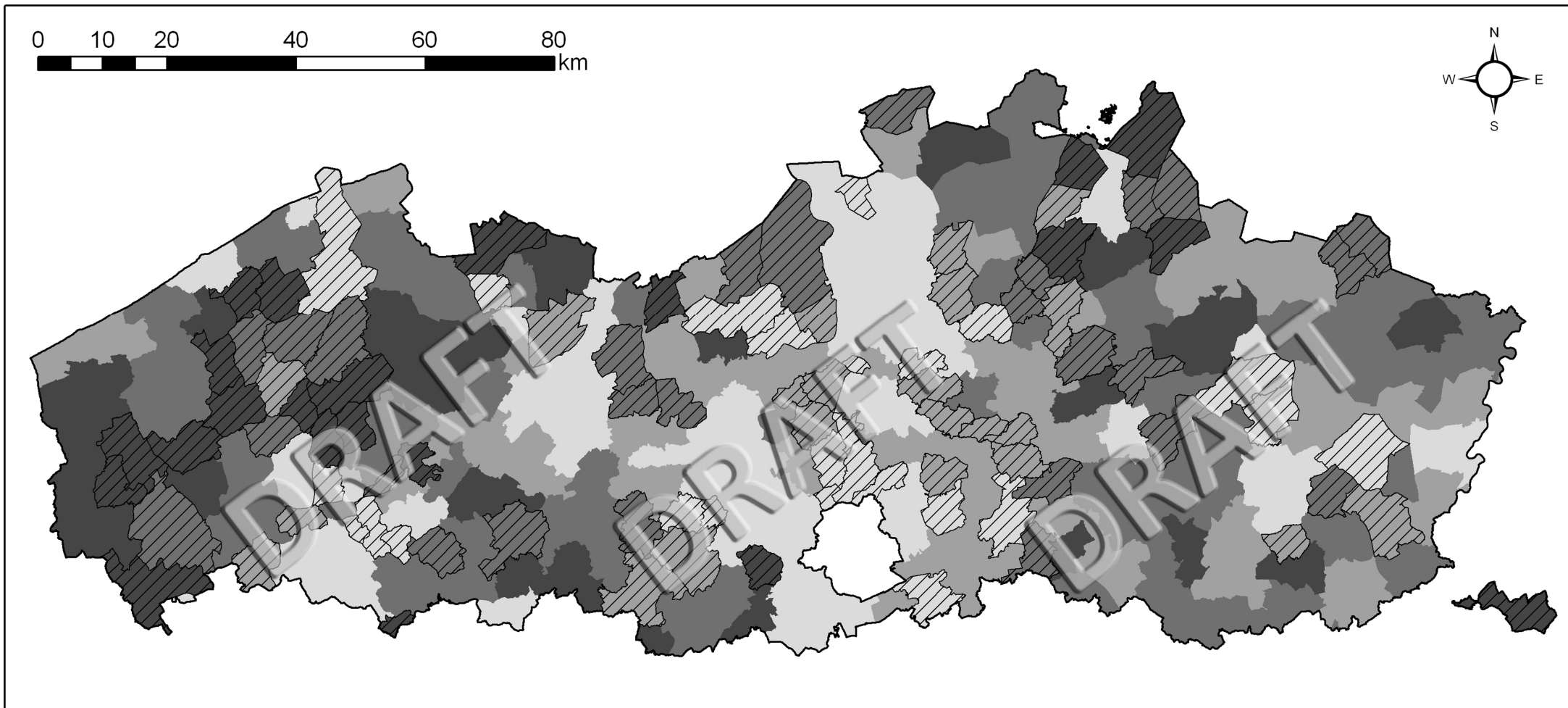
gemiddelde kost per inwoner (€)

- 1,54 - 21,42
- 21,42 - 39,37
- 39,37 - 69,43
- 69,43 - 735,06

geen gegevens

indeling in kwartielen

Bron: VMM, 2008

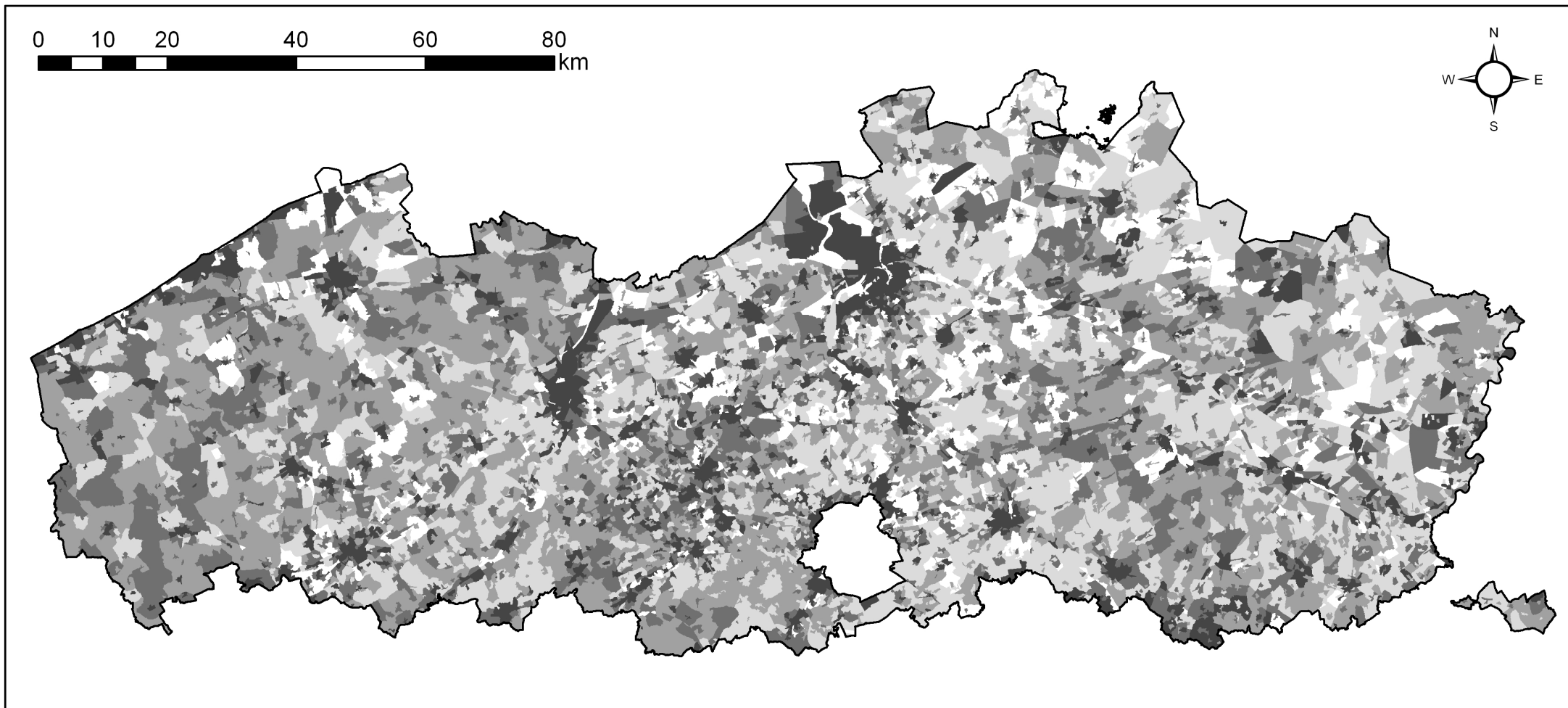

Thema 'Aanleg, onderhoud en beheer van lokale infrastructuren' - Kaart 2.6

Combinatie indicatoren per fusiegemeente

- eerste kwartiel
- tweede kwartiel
- derde kwartiel
- vierde kwartiel

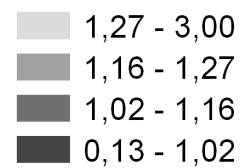
kwartielscore op basis van 4 indicatoren in plaats van 5, geen waarde beschikbaar voor indicator 'kosten watersanering'

Thema 'Minimale en/of aangepaste bereikbaarheid garanderen' - Kaart 3.1

Indicator: Autobezit per statistische sector

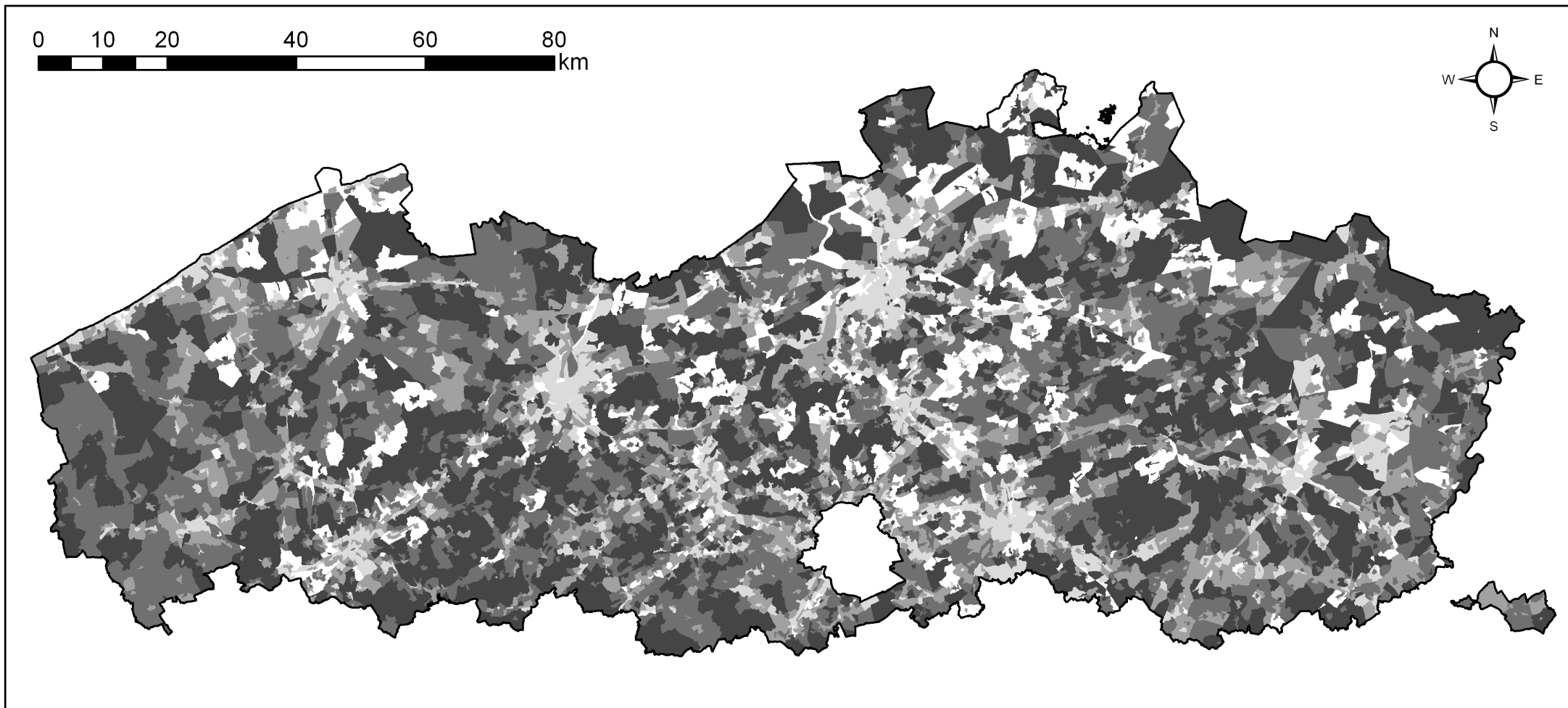
aantal voertuigen per huishouden

 geen gegevens

indeling in kwartielen

Bron: SEE 2001 (ADSEI), 2001

Thema 'Minimale en/of aangepaste bereikbaarheid garanderen' - Kaart 3.2

Indicator: Tevredenheid openbaar vervoer per statistische sector

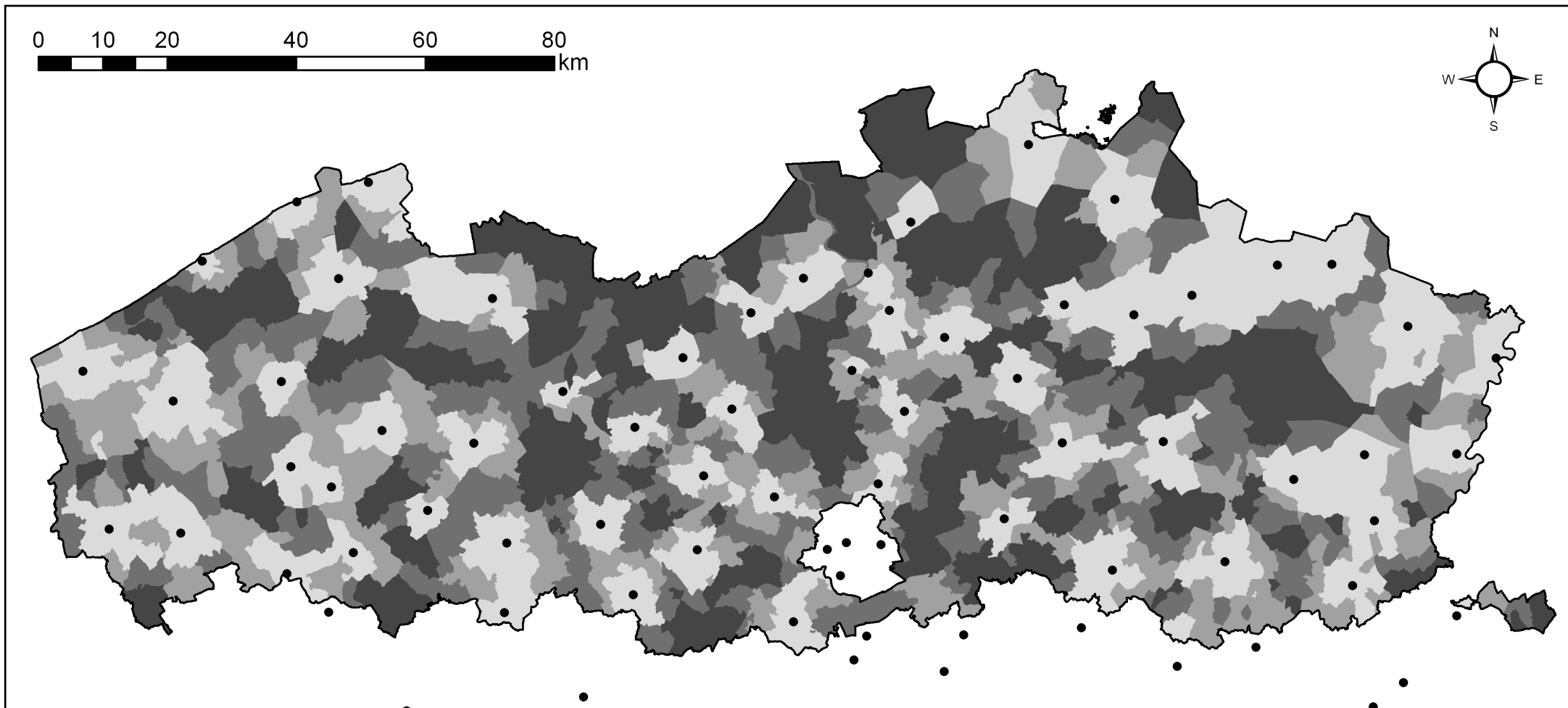
ontevredenen / totale bevolking (%)

- 0,0 - 15,2
- 15,2 - 30,1
- 30,1 - 50,0
- 50,0 - 100,0

geen gegevens

indeling in kwartielen

Bron: SEE 2001 (ADSEI), 2001

Thema 'Minimale en/of aangepaste bereikbaarheid garanderen' - Kaart 3.3

Indicator: Tijdsafstand tot de dichtstbijzijnde stad tijdens piekuren per deelgemeente

minimale reistijd naar dichtstbijzijnde stedelijke kern (min)

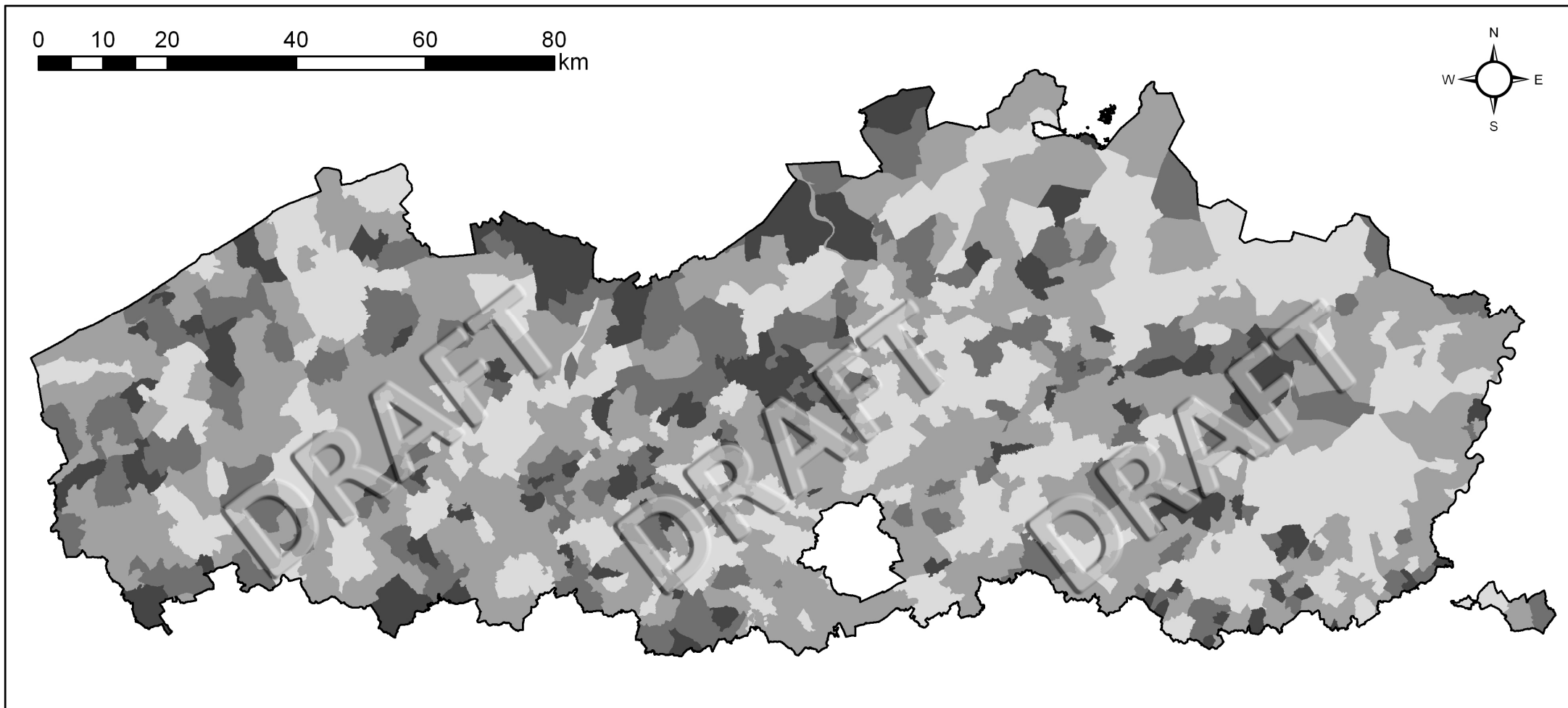
- 0,00 - 8,91
- 8,91 - 12,40
- 12,40 - 15,88
- 15,88 - 38,29

- stedelijke kernen

indeling in kwartielen
Bron: KUL-UCL, 2007

AMRP

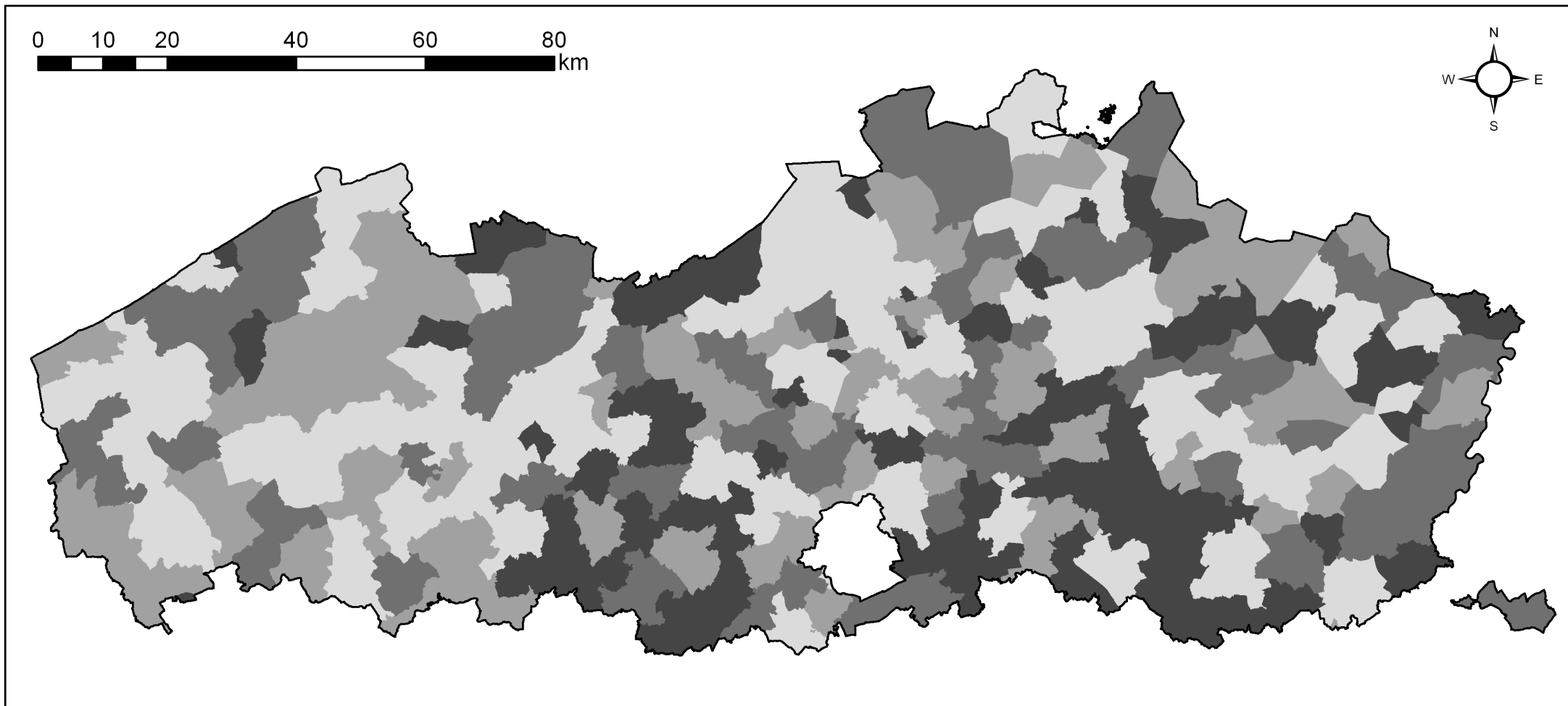
Afdeling
Mobiliteit & Ruimtelijke Planning
Universiteit Gent

Thema 'Minimale en/of aangepaste bereikbaarheid garanderen' - Kaart 3.4

Combinatie indicatoren per deelgemeente

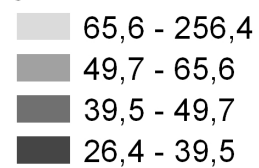
- eerste kwartiel
- tweede kwartiel
- derde kwartiel
- vierde kwartiel

Thema 'Behoud en/of versterking van de lokale economie' - Kaart 4.1

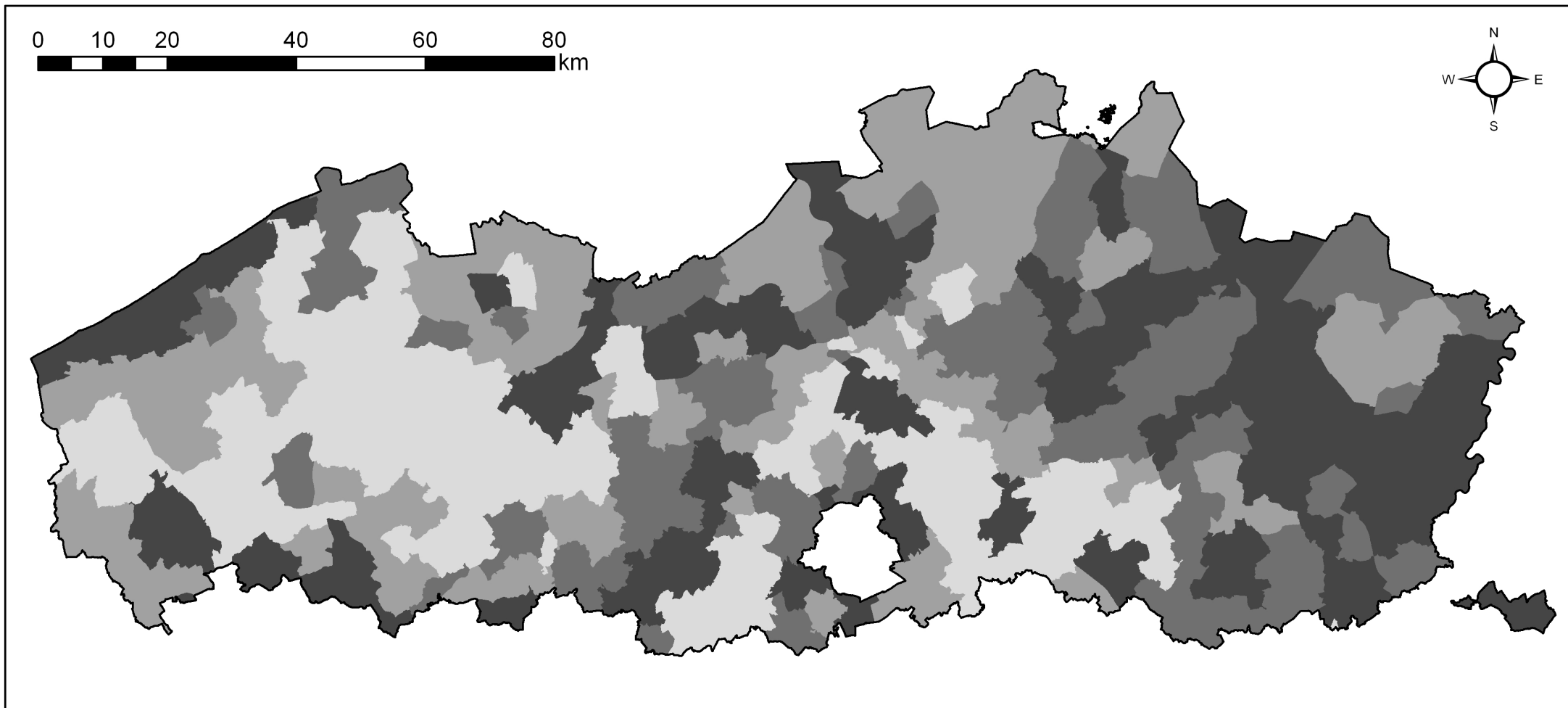
Indicator: Jobratio per fusiegemeente

jobs / inwoners op arbeidsleeftijd (%)

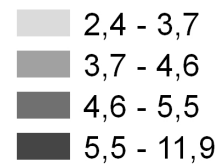
indeling in kwartielen

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening (Steunpunt WSE / Departement WSE), 2008

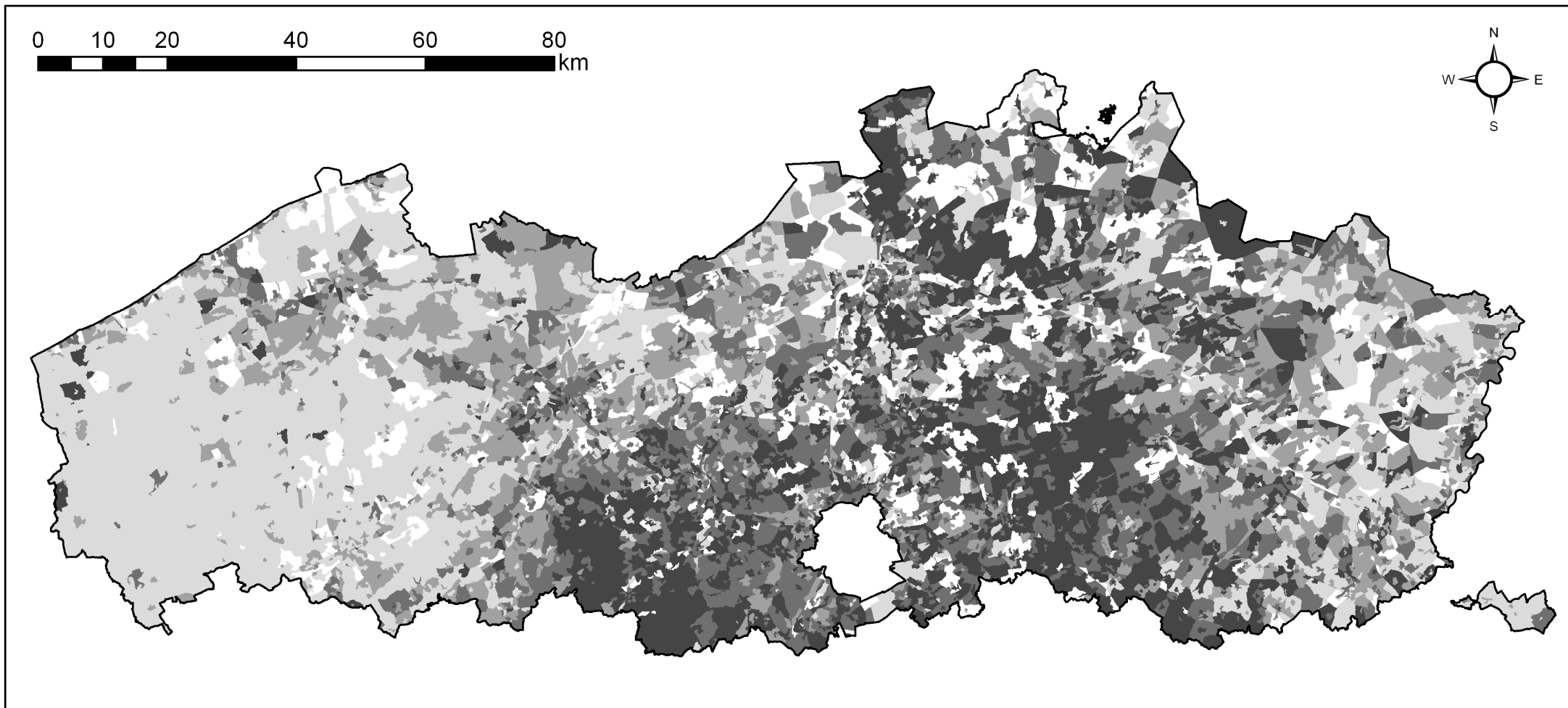
Thema 'Behoud en/of versterking van de lokale economie' - Kaart 4.2

Indicator: Werkloosheidsgraad per fusiegemeente
niet werkende werkzoekenden / beroepsbevolking (%)

indeling in kwartielen

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening (Steunpunt WSE / Departement WSE), 2008

Thema 'Behoud en/of versterking van de lokale economie' - Kaart 4.3

Indicator: Pendeltijd per statistische sector

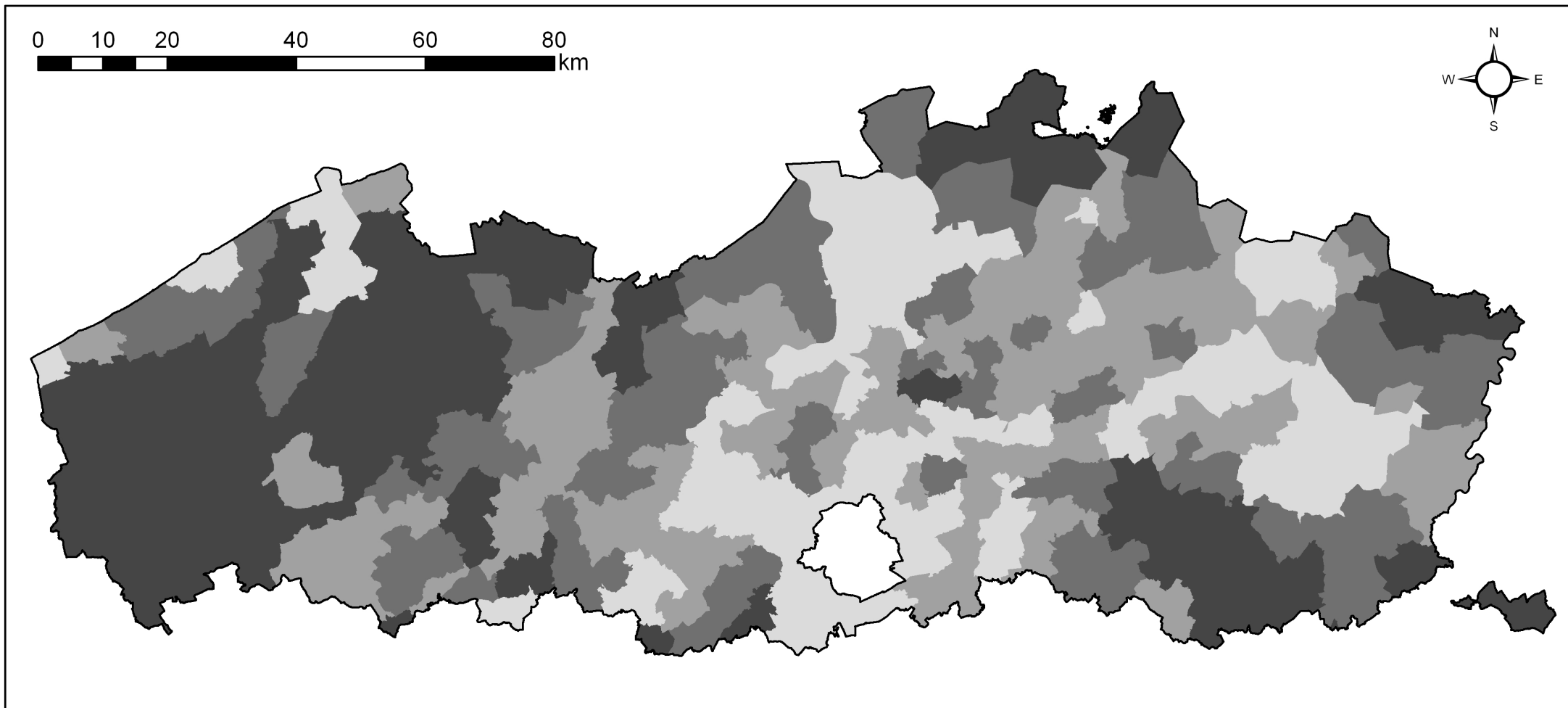
pendeltijd per persoon werkende bevolking, ochtend (min)

- < 17,89
- 17,89 - 22,48
- 22,48 - 27,37
- > 27,37

geen gegevens

indeling in kwartielen

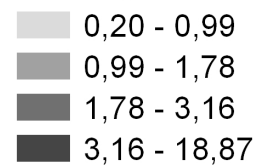
Bron: SEE 2001 (ADSEI), 2001

Thema 'Behoud en/of versterking van de lokale economie' - Kaart 4.4

Indicator: Tewerkstelling in de landbouw per fusiegemeente

tewerkgestelden in de landbouw / totale beroepsbevolking (%)

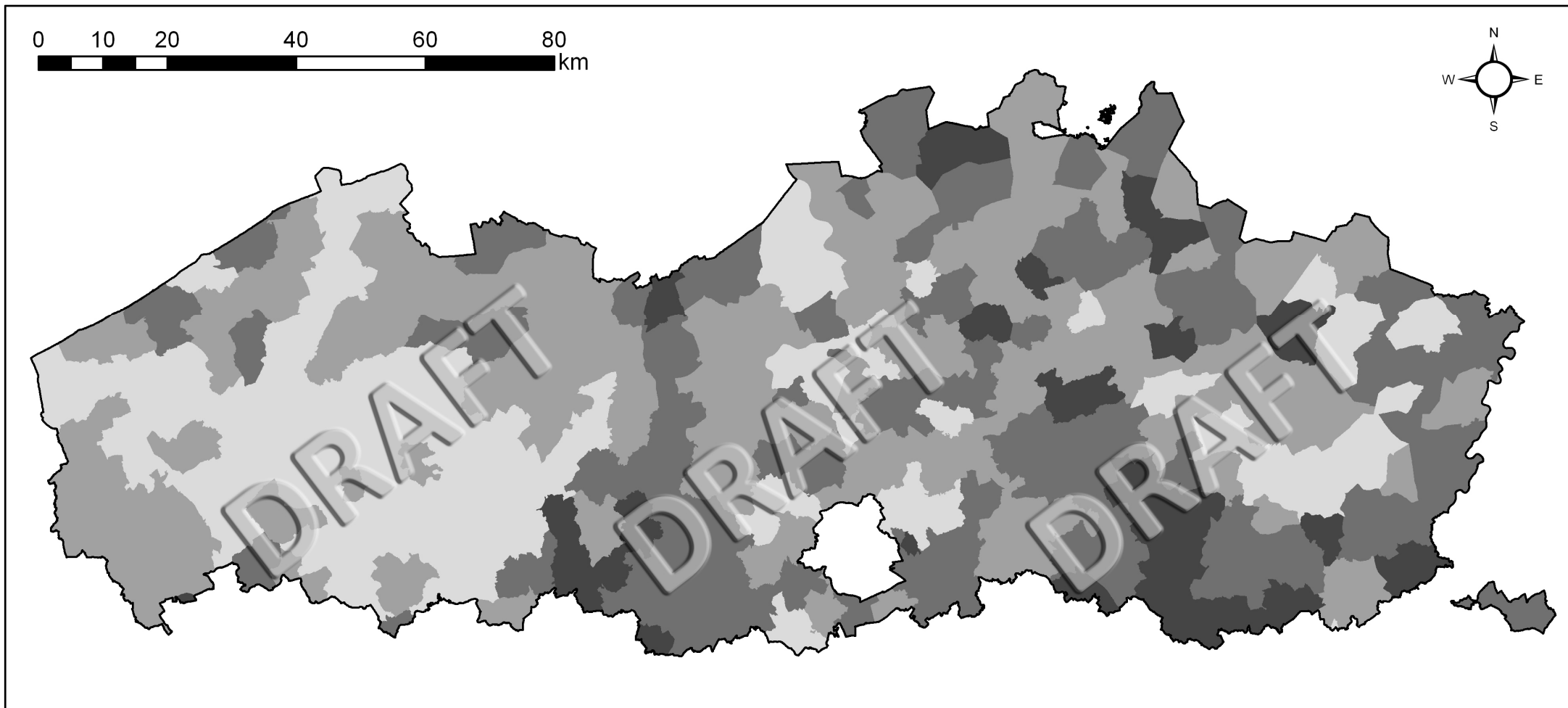

indeling in kwartielen

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening (Steunpunt WSE / Departement WSE), 2008

AMRP

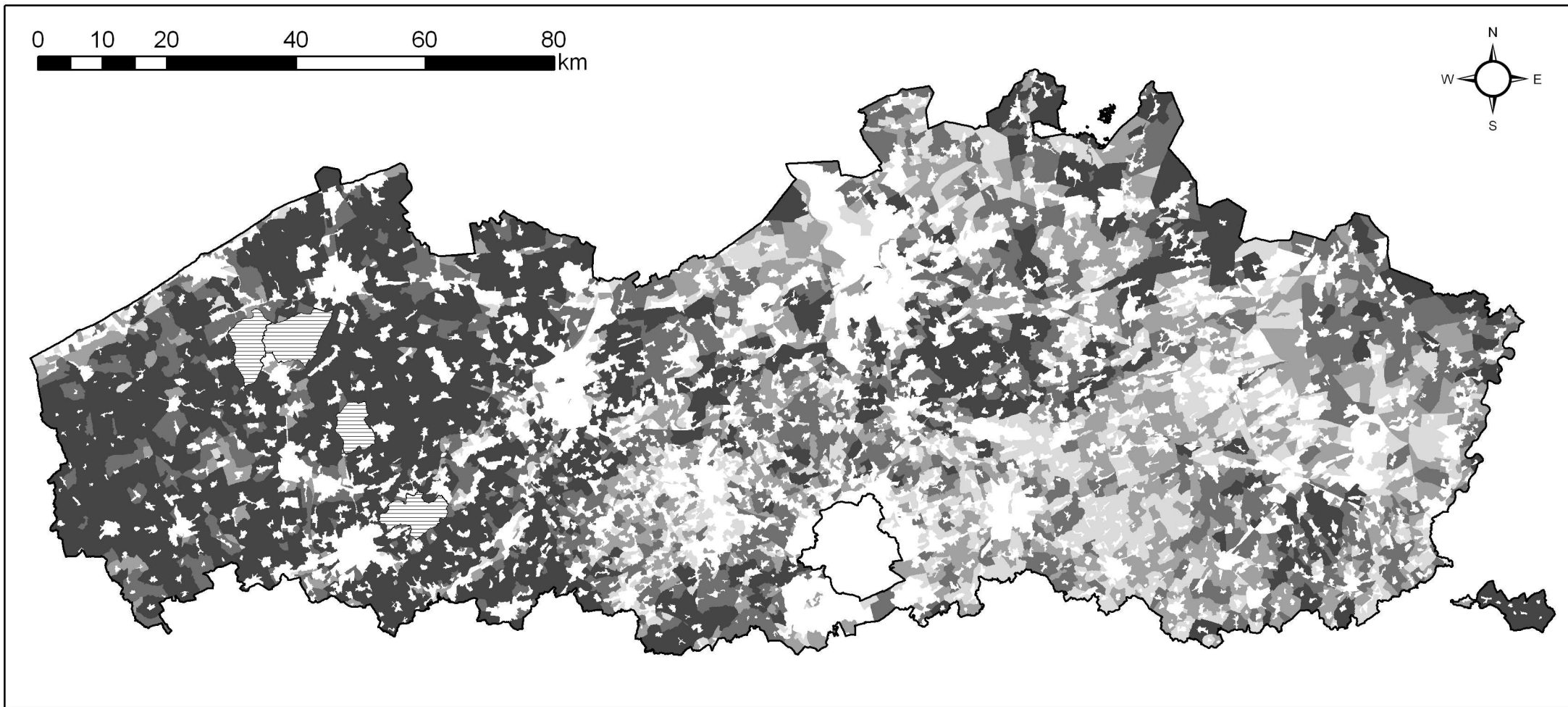
Afdeling
Mobiliteit & Ruimtelijke Planning
Universiteit Gent

Thema 'Behoud en/of versterking van de lokale economie' - Kaart 4.5

Combinatie indicatoren per fusiegemeente

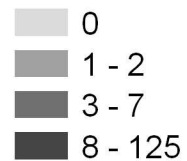
- eerste kwartiel
- tweede kwartiel
- derde kwartiel
- vierde kwartiel

Thema 'Onderhoud en beheer van lokaal patrimonium' - Kaart 5.1a

Indicator: Bouwkundig erfgoed in het NIS buitengebied per statistische sector

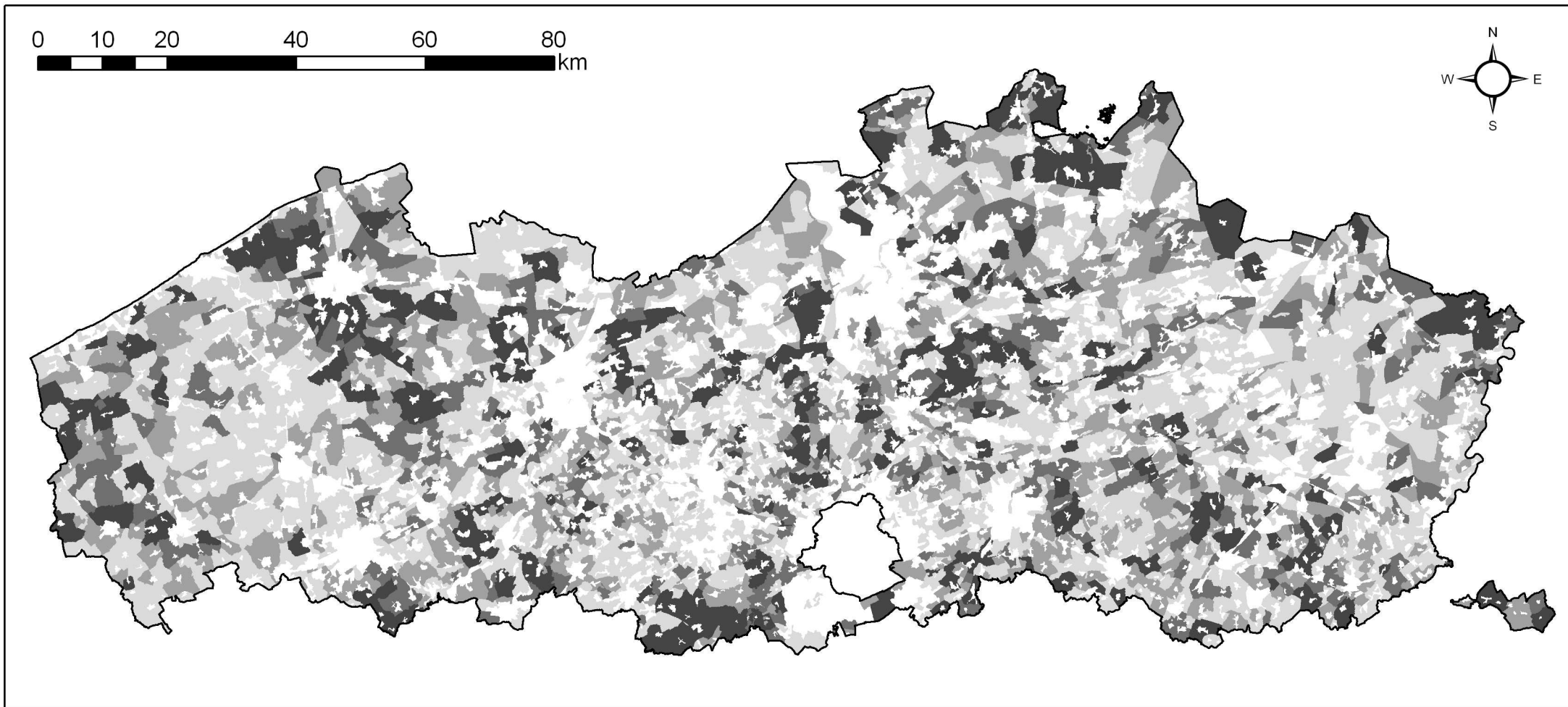
absoluut aantal erfgoedelementen

 NIS woonkernen gemeenten zonder inventaris

indeling in kwartielen

Bron: Inventaris Bouwkundig Erfgoed VIOE, 2010 - Afbakening NIS woonkernen (ADSEI), 2001

Thema 'Onderhoud en beheer van lokaal patrimonium' - Kaart 5.2a

Indicator: Puntrelicten in het NIS buitengebied per statistische sector

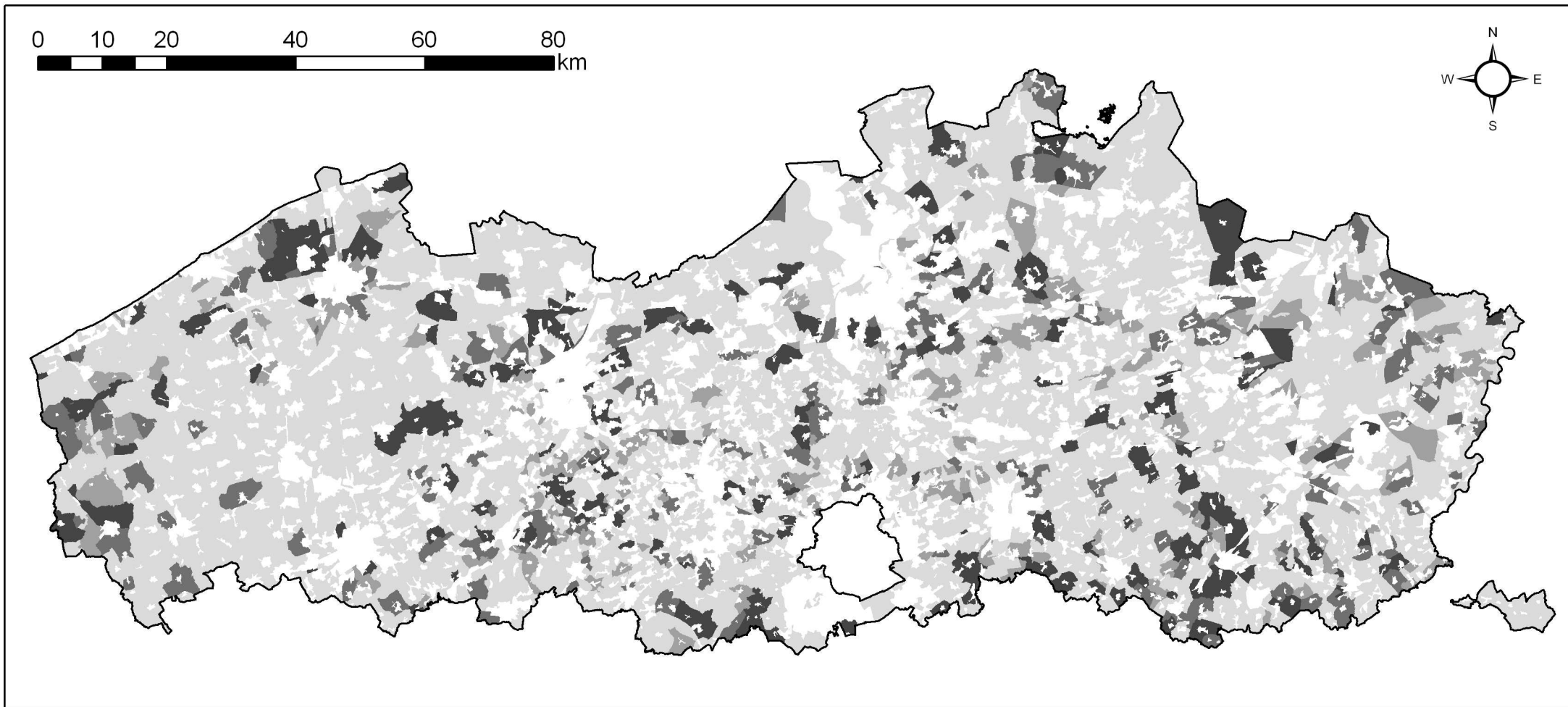
absoluut aantal puntrelicten

 NIS woonkernen

indeling in kwartielen

Bron: Landschapsatlas, 2001 - Afbakening NIS woonkernen (ADSEI), 2001

Thema 'Onderhoud en beheer van lokaal patrimonium' - Kaart 5.3a

Indicator: Beschermd stads- en dorpsgezichten in het NIS buitengebied per statistische sector

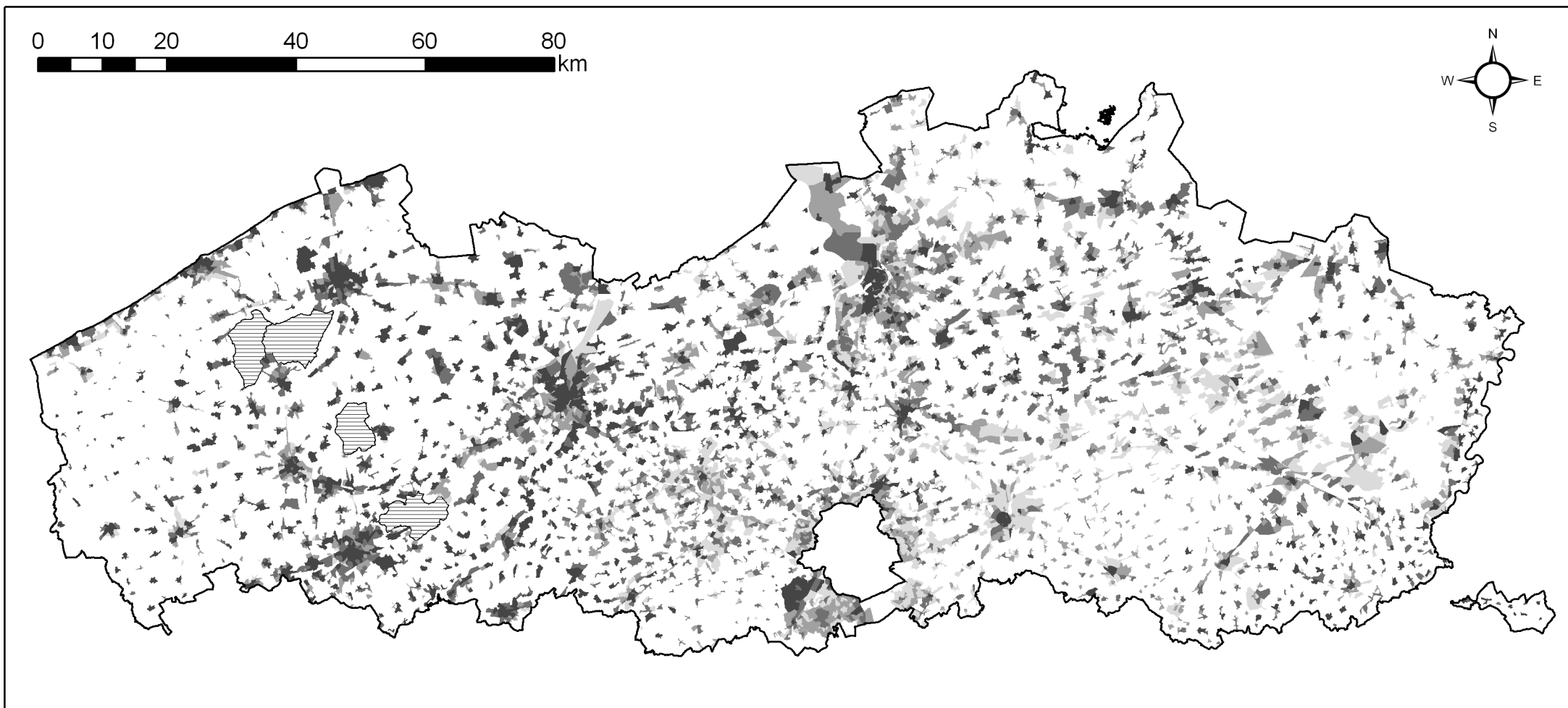
absolute oppervlakte (ha)

- 0,00
- 0,00 - 0,72
- 0,72 - 4,54
- 4,54 - 548,14

 NIS woonkernen

indeling in kwartielen

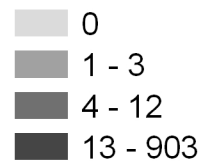
Bron: Beschermd stads- en dorpsgezichten, 2001 - Afbakening NIS woonkernen (ADSEI), 2001

Thema 'Onderhoud en beheer van lokaal patrimonium' - Kaart 5.1b

Indicator: Bouwkundig erfgoed in de NIS woonkernen per statistische sector

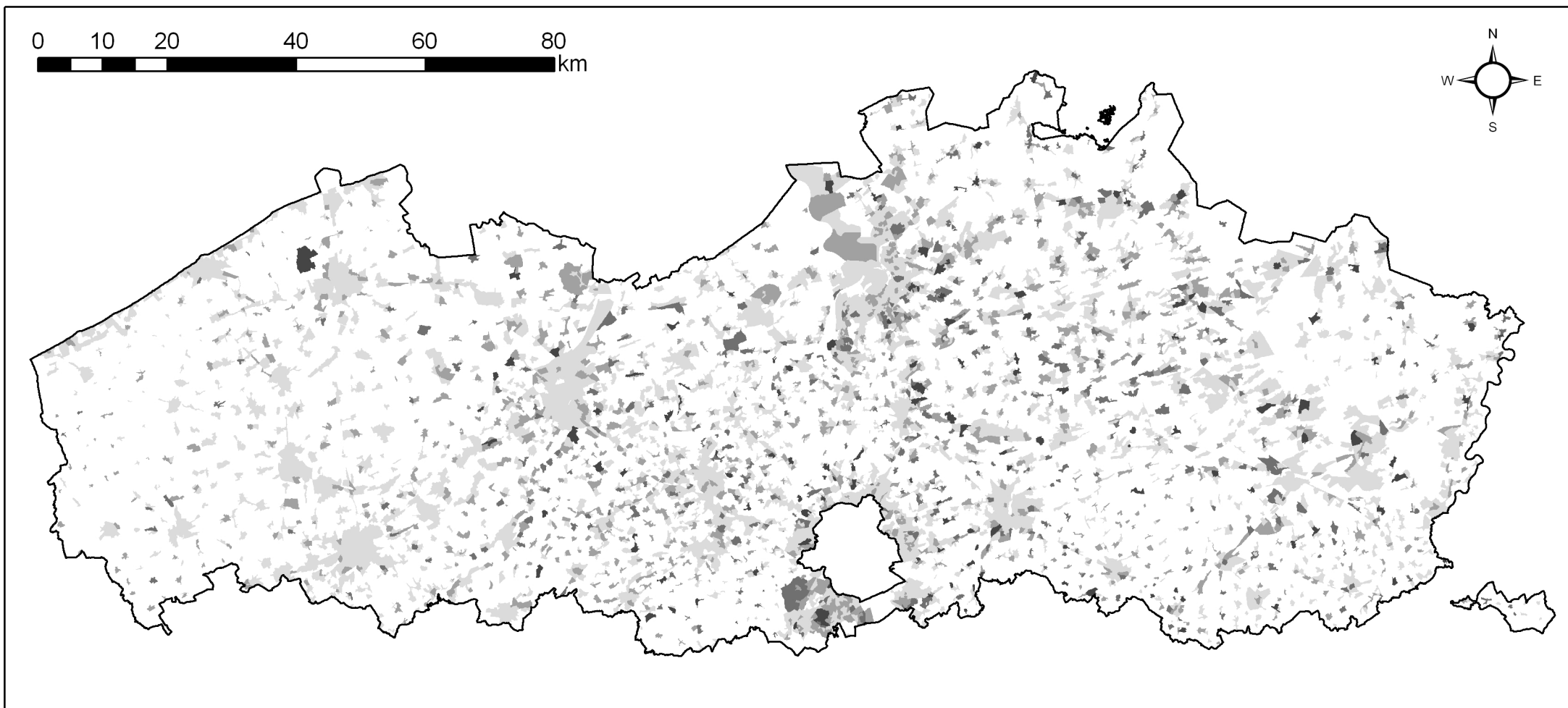
absoluut aantal erfgoedelementen

NIS buitengebied
 gemeenten zonder inventaris

indeling in kwartielen

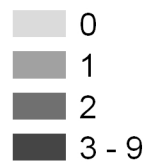
Bron: Inventaris Bouwkundig Erfgoed VIOE, 2010 - Afbakening NIS woonkernen (ADSEI), 2001

Thema 'Onderhoud en beheer van lokaal patrimonium' - Kaart 5.2b

Indicator: Puntrelicten in de NIS woonkernen per statistische sector

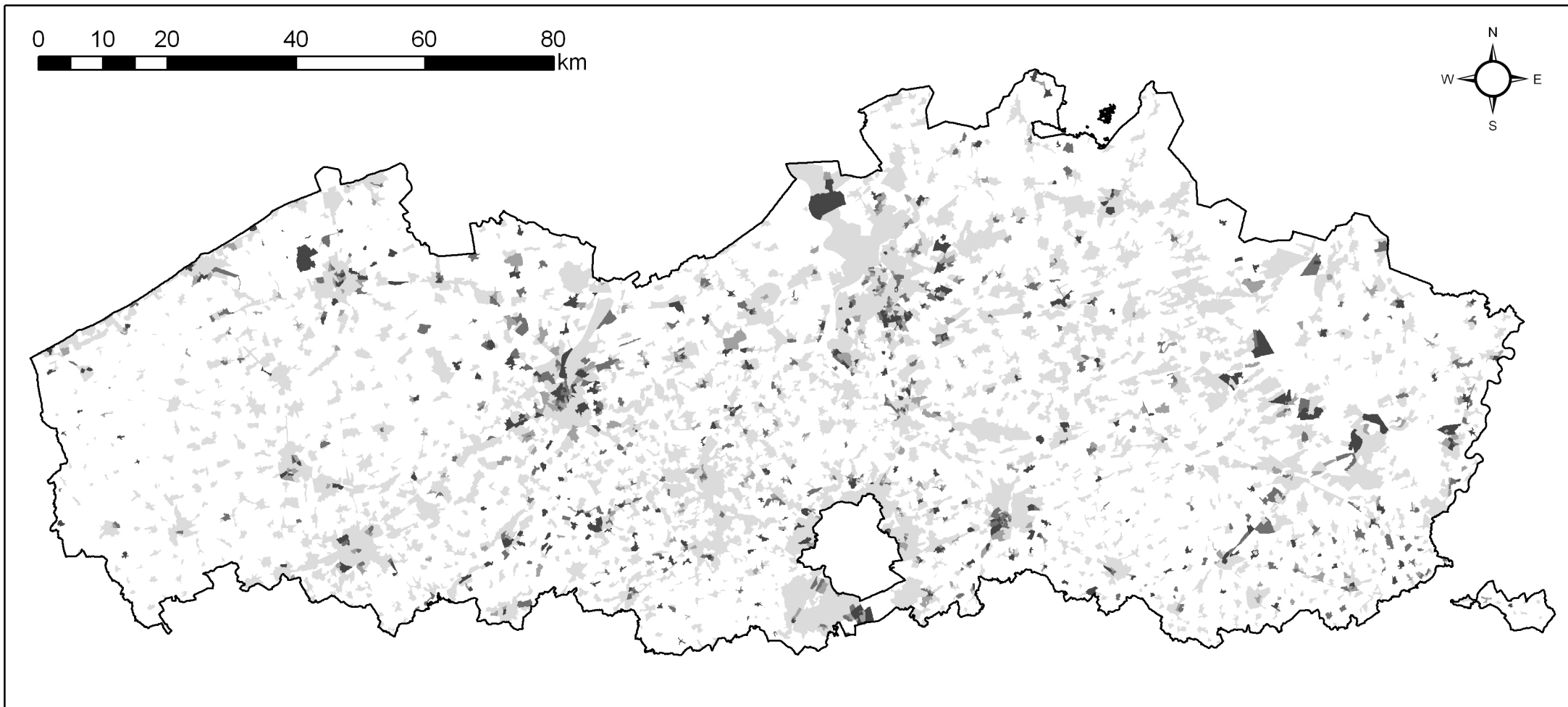
absoluut aantal puntrelicten

 NIS buitengebied

indeling in kwartielen

Bron: Landschapsatlas, 2001 - Afbakening NIS woonkernen (ADSEI), 2001

Thema 'Onderhoud en beheer van lokaal patrimonium' - Kaart 5.3b

Indicator: Beschermdde stads- en dorpsgezichten in de NIS woonkernen per statistische sector

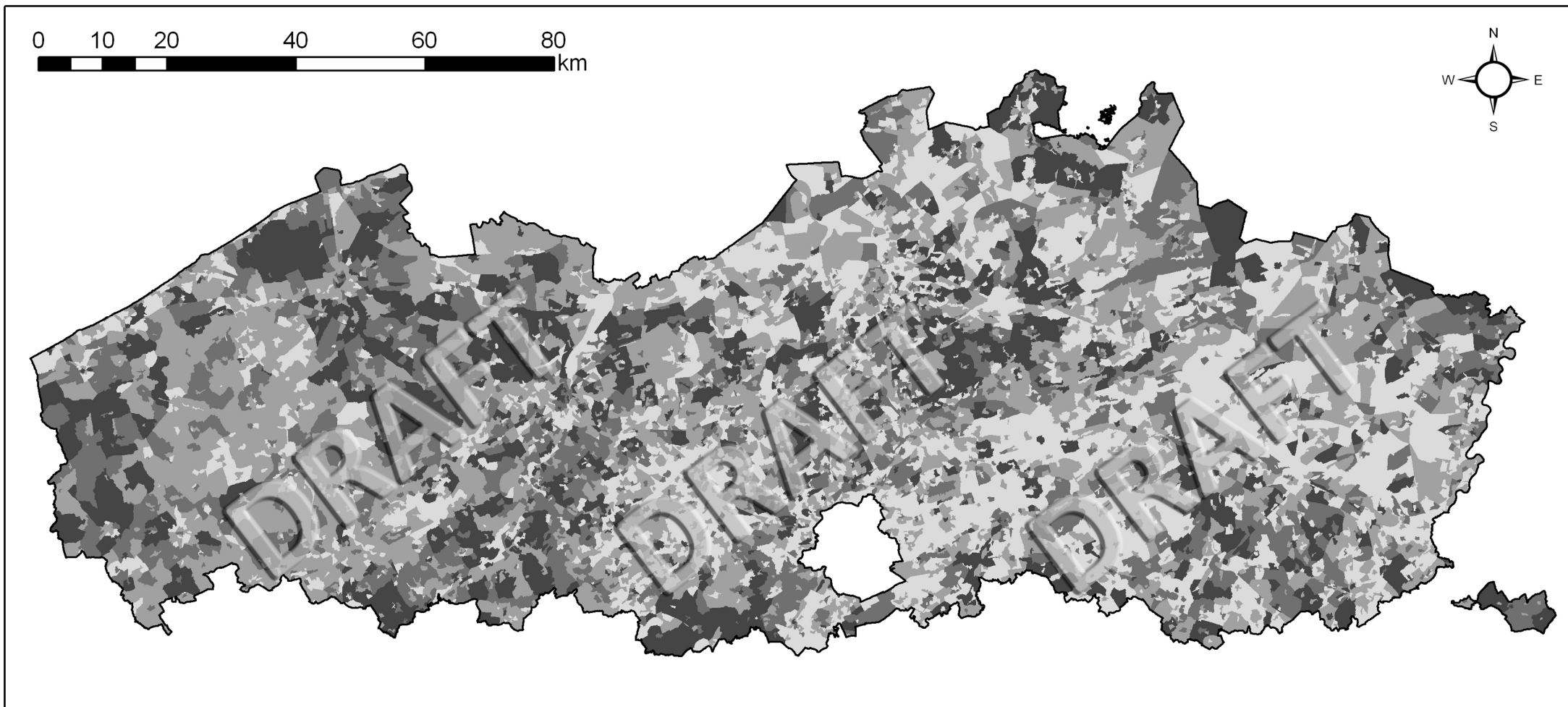
absolute oppervlakte (ha)

- 0,00
- 0,00 - 0,45
- 0,45 - 2,60
- 2,60 - 655,60

□ NIS buitengebied

indeling in kwartielen

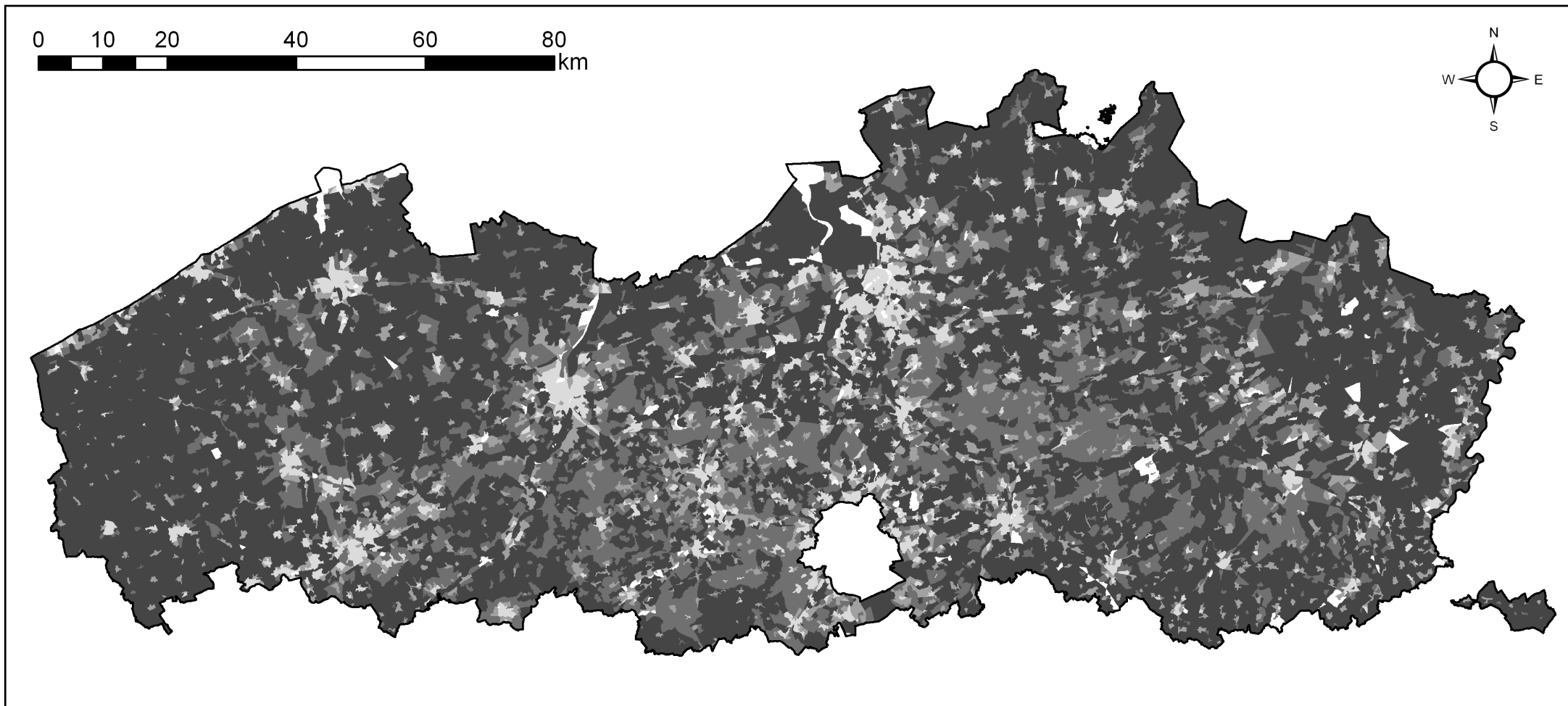
Bron: Beschermdde stads- en dorpsgezichten, 2001 - Afbakening NIS woonkernen (ADSEI), 2001

Thema 'Onderhoud en beheer van lokaal patrimonium' - Kaart 5.4

Combinatie indicatoren per statistische sector

- eerste kwartiel
- tweede kwartiel
- derde kwartiel
- vierde kwartiel

Thema 'Aanbieden van (minimale) diensten (onderwijs, cultuur, welzijn, educatie, ...)' - Kaart 6.1

Indicator: Bevolkingsdichtheid per statistische sector

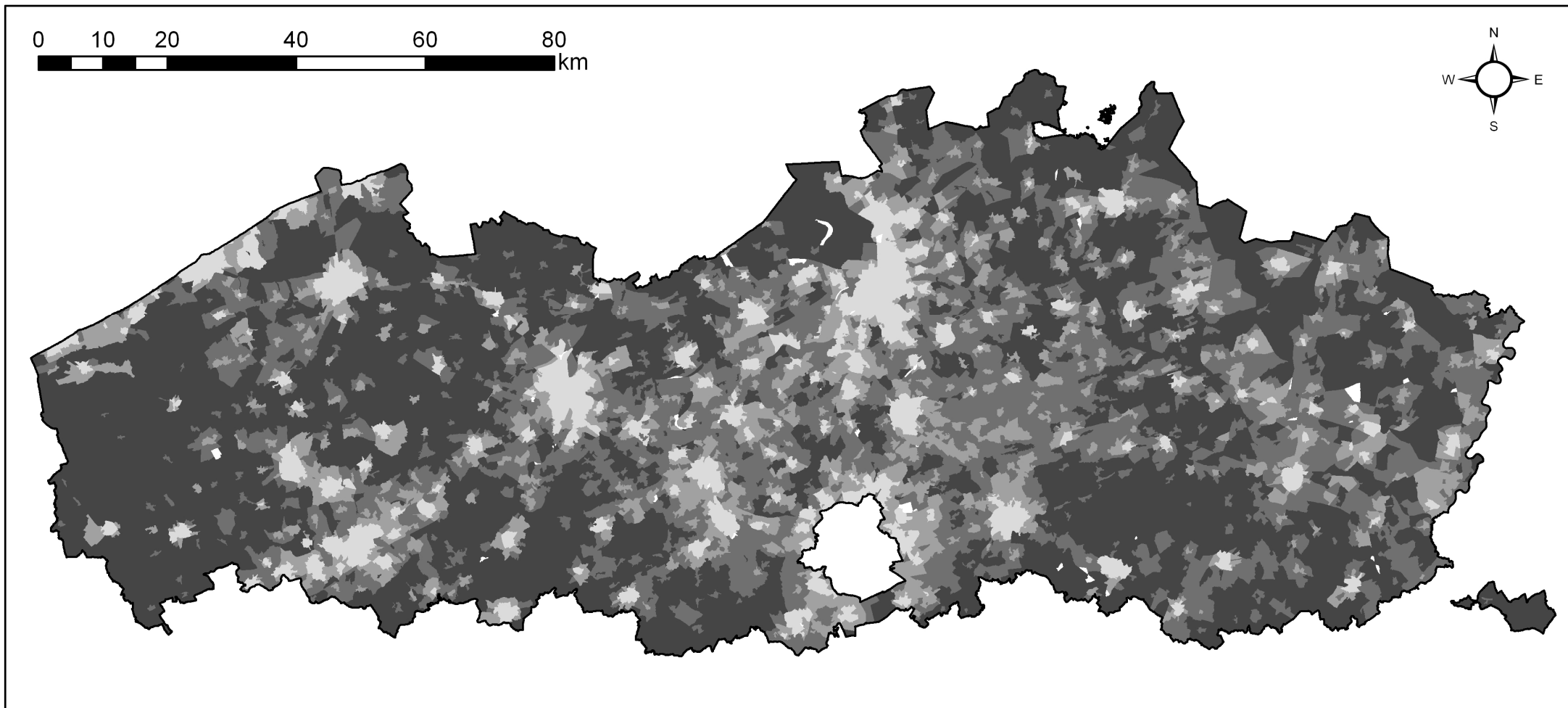
inw/km²

- > 1892,11
- 899,67 - 1892,11
- 125,27 - 899,67
- 0,00 - 125,27

geen gegevens

indeling in kwartielen

Bron: Rijksregister (ADSEI), 01/01/2007

Thema 'Aanbieden van (minimale) diensten (onderwijs, cultuur, welzijn, educatie, ...)' - Kaart 6.2

Indicator: Omgevingsadressendichtheid per statistische sector

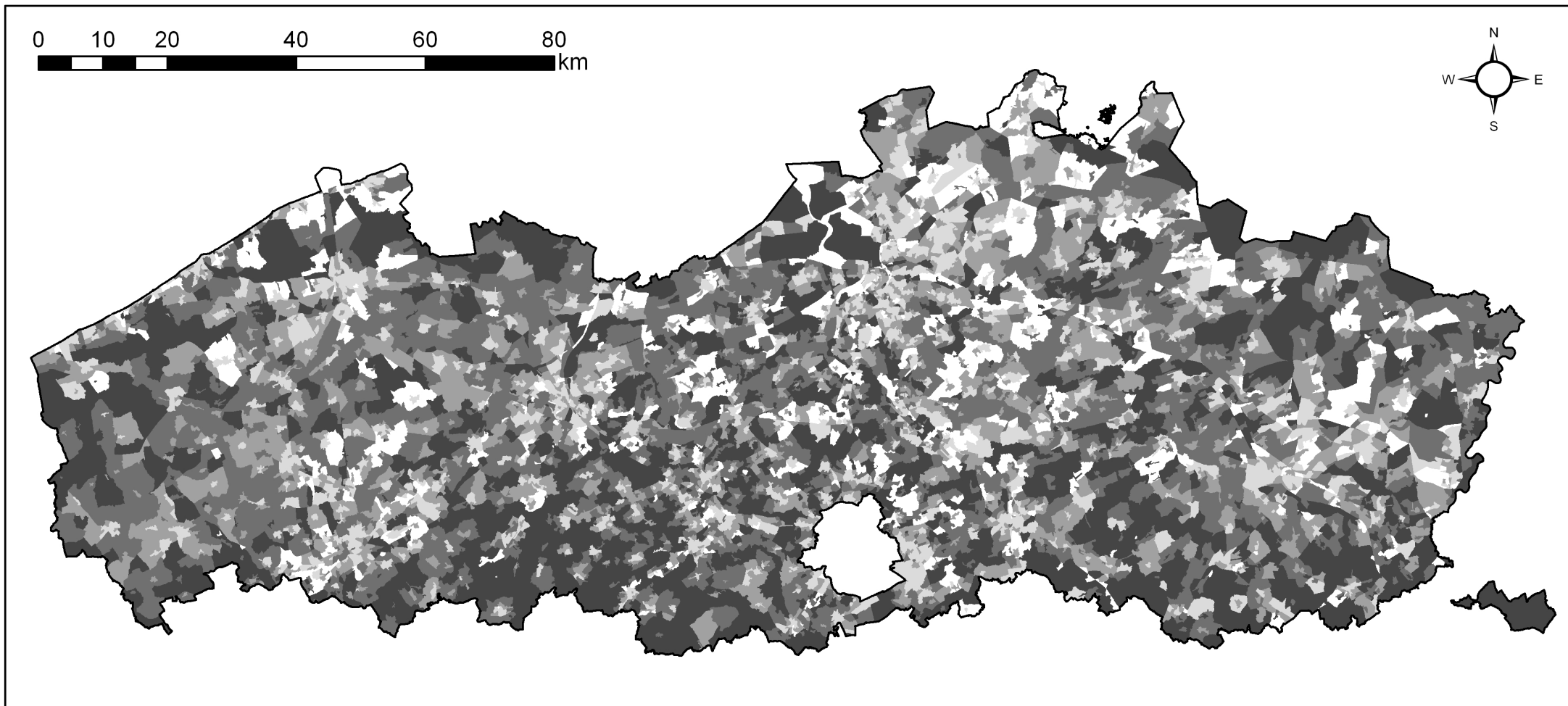
aantal adressen in zoekstraal van 1000m per adres

- > 1593
- 808 - 1593
- 418 - 808
- 1 - 418

statistische sectoren zonder adressen

indeling in kwartielen

Bron: CRAB Light, 01/01/2008

Thema 'Aanbieden van (minimale) diensten (onderwijs, cultuur, welzijn, educatie, ...)' - Kaart 6.3

Indicator: Tevredenheid winkelaanbod per statistische sector

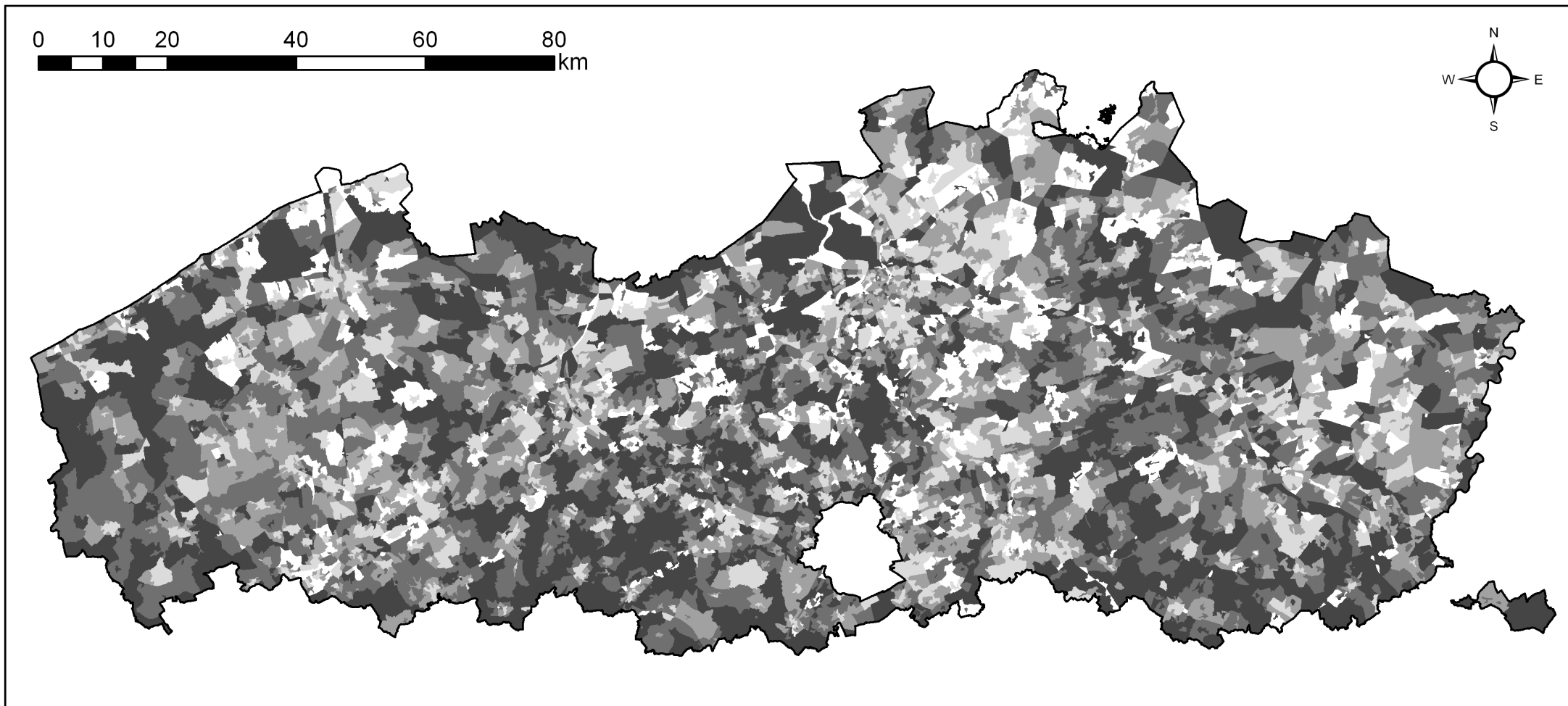
ontevredenen / totale bevolking (%)

- 0,0 - 14,1
- 14,1 - 28,9
- 28,9 - 47,8
- 47,8 - 100,0

geen gegevens

indeling in kwartielen

Bron: SEE 2001 (ADSEI), 2001

Thema 'Aanbieden van (minimale) diensten (onderwijs, cultuur, welzijn, educatie, ...)' - Kaart 6.4

Indicator: Tevredenheid sociale en schoolvoorzieningen per statistische sector

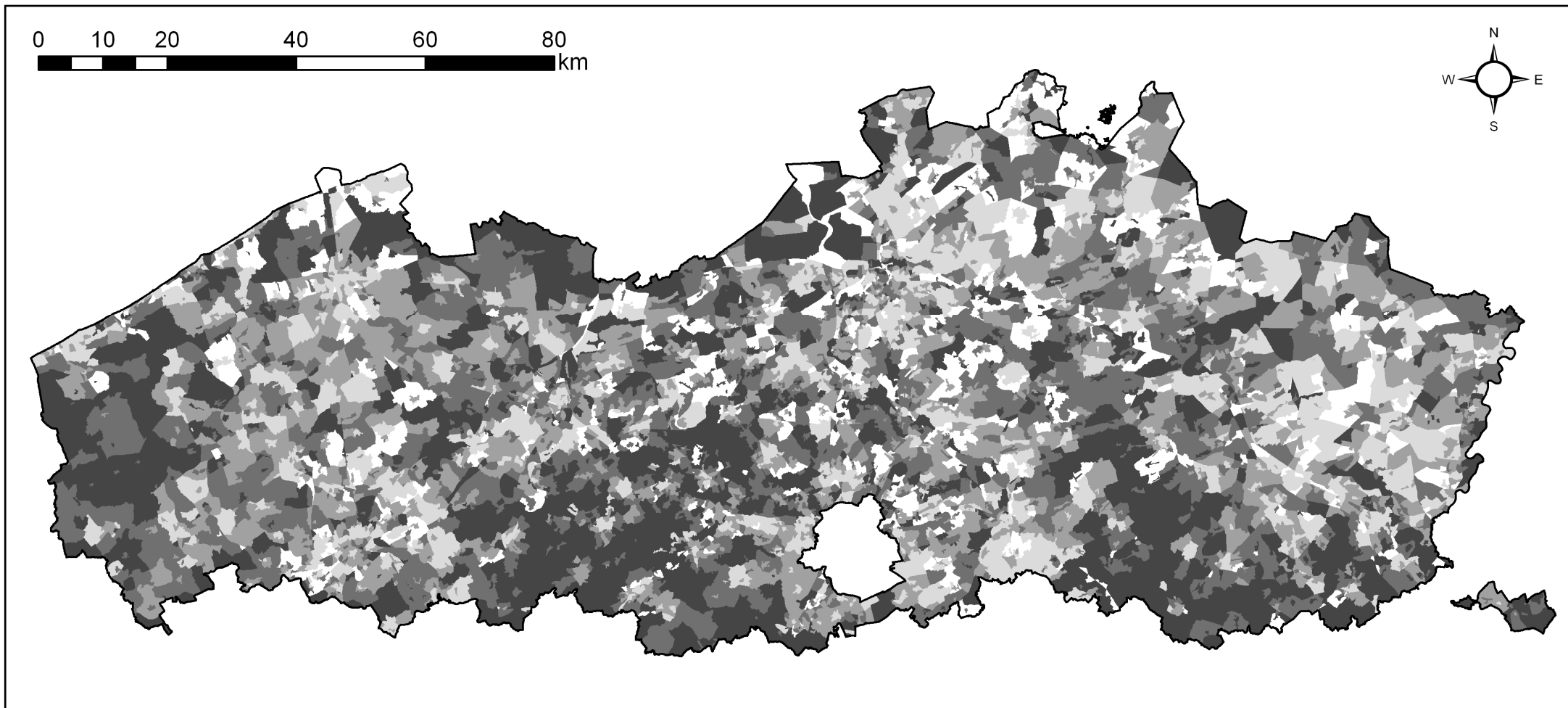
ontevredenen / totale bevolking (%)

- 0,0 - 8,0
- 8,0 - 13,2
- 13,2 - 20,6
- 20,6 - 100,0

□ geen gegevens

indeling in kwartielen

Bron: SEE 2001 (ADSEI), 2001

Thema 'Aanbieden van (minimale) diensten (onderwijs, cultuur, welzijn, educatie, ...)' - Kaart 6.5

Indicator: Tevredenheid cultuur- en recreatieaanbod per statistische sector

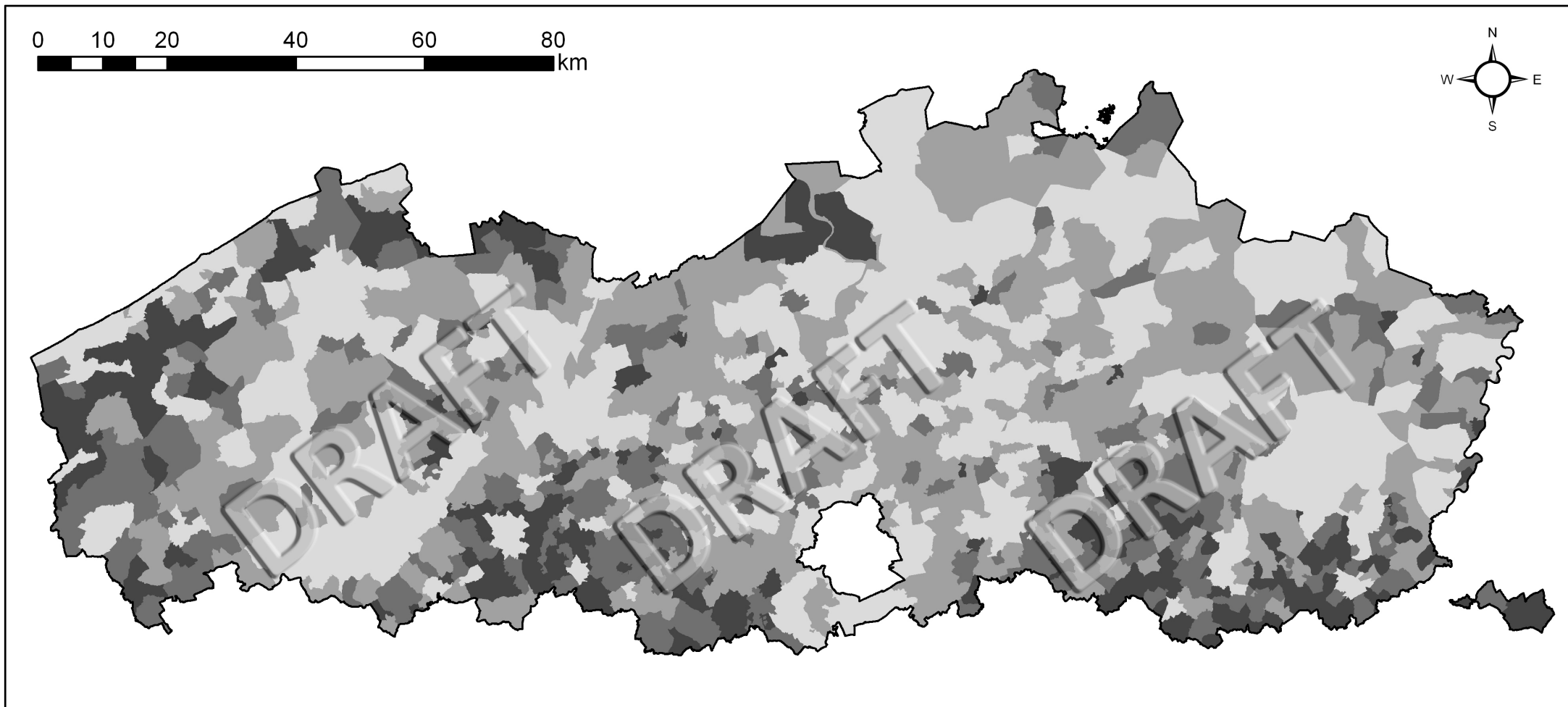
ontevredenen / totale bevolking (%)

- 0,0 - 14,3
- 14,3 - 22,4
- 22,4 - 32,9
- 32,9 - 100,0

geen gegevens

indeling in kwartielen

Bron: SEE 2001 (ADSEI), 2001

Thema 'Aanbieden van (minimale) diensten (onderwijs, cultuur, welzijn, educatie, ...)' - Kaart 6.6

Combinatie indicatoren per deelgemeente

- eerste kwartiel
- tweede kwartiel
- derde kwartiel
- vierde kwartiel

BIJLAGE III – Toetsing methodiek aan geselecteerde cases

3.1. Kadering binnen de opdracht

Nadat een criteriaset voor verschillende thema's werd bepaald, was het de bedoeling om 20 casestudies te gebruiken om de criteriaset te toetsen op haar bruikbaarheid.

3.2. Methodiek

In de offerte van AMRP werd uitdrukkelijk voorzien om de weerhouden criteriaset te toetsen op haar bruikbaarheid aan de hand van een twintigtal bestaande cases. Op deze wijze werd vermeden dat een loutere theoretische analyse van thema's, criteria en indicatoren gebeurde.

Aan de stuurgroep werden dertig cases voorgesteld. In overleg met de stuurgroep werden van deze 30 cases er 20 weerhouden. De keuze impliceerde een selectie van verschillende thema's, verschillende overheden en budgetten en verschillende projectschalen. Daarbij werd geen onderscheid gemaakt tussen goedgekeurde en niet-weerhouden projecten. Er werd ook gestreefd naar een spreiding over heel Vlaanderen. Door deze selectievoorwaarden kon de robuustheid van de indicatoren en thema's worden getoetst, ongeacht de ligging in Vlaanderen en ongeacht of het grote of kleine projecten betrof.

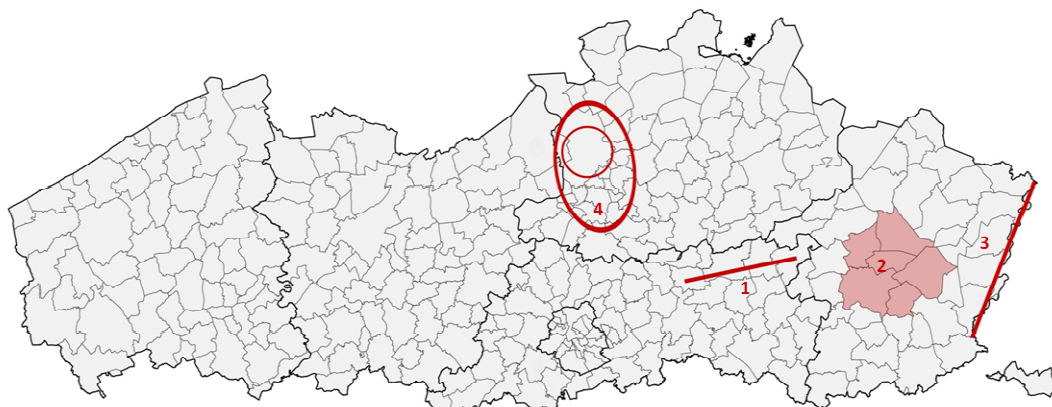
De toetsing met de cases had een dubbele finaliteit, enerzijds de inhoudelijke thema's voor de indicatorenset verder verfijnen, anderzijds de bruikbaarheid van de indicatorenset zelf aftoetsen.

Voor de bruikbaarheidstoets werd per case een sterdiagram aangemaakt waarop de zogenaamde score van de case gevisualiseerd wordt door per indicator aan te geven binnen welk kwartiel het project zich situeert. De meest relevante criteria zijn daarbij in groen weergegeven. Indien het project zich uitstrekt over meerdere gebieden, wordt de hoogste score weergegeven in het sterdiagram. De grootte van de ingekleurde figuur geeft een indicatie van de score van het project.

3.3. Geselecteerde cases

Strategische projecten in uitvoering van de visie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (bevoegde administratie: Afdeling Ruimtelijke Planning, departement RWO)

1. Demervallei	WATERBERGING EN VERWEVING FUNCTIES
2. De Wijers	VISIE VOOR BEKENSTELSEL EN VERWEVING FUNCTIES
3. Maasvallei, grensverleggend	REALISATIE PARK
4. Fortengordels rond Antwerpen	VERWEVING FUNCTIES

Stadsvernieuwingsprojecten (bevoegde administratie: Stedenbeleid)

1. Scheldeboorden/-kop

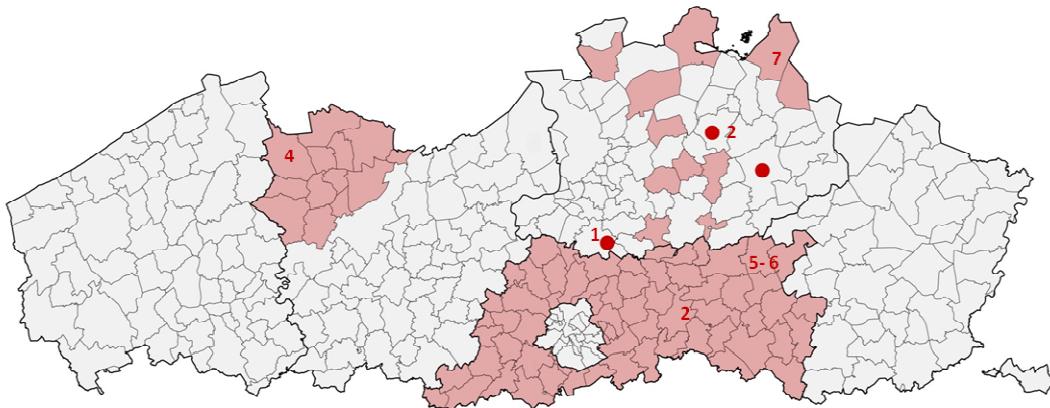
ONTWIKKELING SCHELDEKADE

PDPO II As 3 projecten (bevoegde administratie: Vlaamse Landmaatschappij)

As 3: Leefbaarheid op het platteland en diversificatie van de plattelandseconomie

1. Muizen staat centraal	DORPSKERNVERNIEUWING
2. Oude Melkerij	VERBOUWING (AFGEKEURD!)
3. Ecohuis Tarcitius	VERBOUWING
4. Malende Molens	ERFGOED EN TOERISTISCHE ROUTE
5. Nabijheidsboerderijen	PLATTELANDS- EN LANDBOUWEDUCATIE
6. Streekproducten, een lokaal verhaal	VERSTERKEN LOKALE ECONOMIE
7. Strijkmobiel	MOBIELE STRIJKDIENST

ZORO projecten, 'Dorpsnetwerken voor zorg in een rurale omgeving' (bevoegde administratie: Vlaamse Landmaatschappij)

1. Woonzorgproject Oosterzele	INDIVIDUELE ZORGBEGELEIDING (AFGEKEURD!)
2. NESTOR	UITBOUW ZORGNETWERK

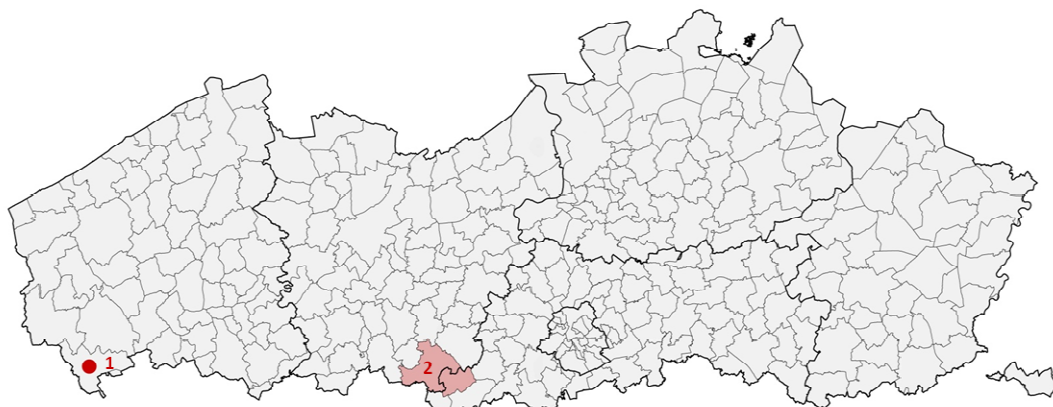
STeR projecten, 'Stimulering van stilte- en rustbeleving in een landelijke omgeving – STeR | campagne' (bevoegde administratie: Vlaamse Landmaatschappij)

1. Wat doet rust en stilte in Heuvelland met een mens?

DVD, LEES- EN KIJKBOEK OVER STILTE IN HET GEBIED
(AFGEKEURD!)

2. VISTA

ONTWIKKELING PANORAMA'S EN PUBLICATIE

Buurtwinkels (bevoegde administratie: Vlaamse Landmaatschappij)

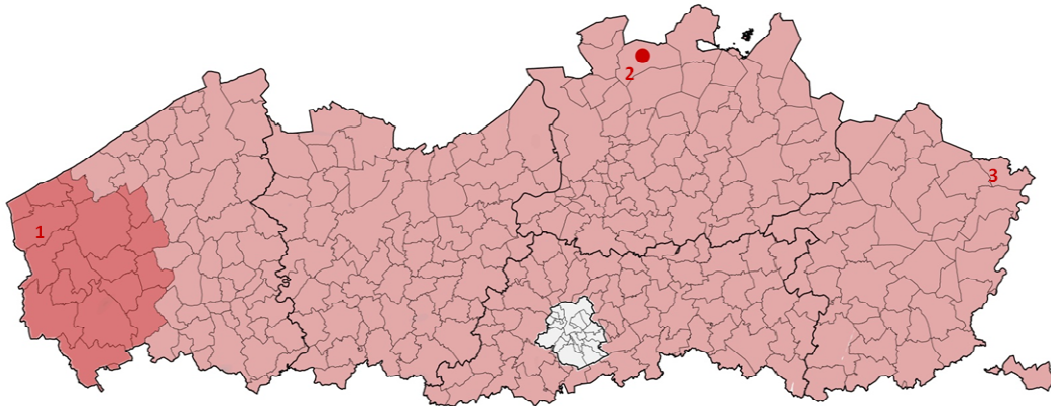
1. De Riemster Buurtwinkels

PROMOTIE BUURTWINKELS

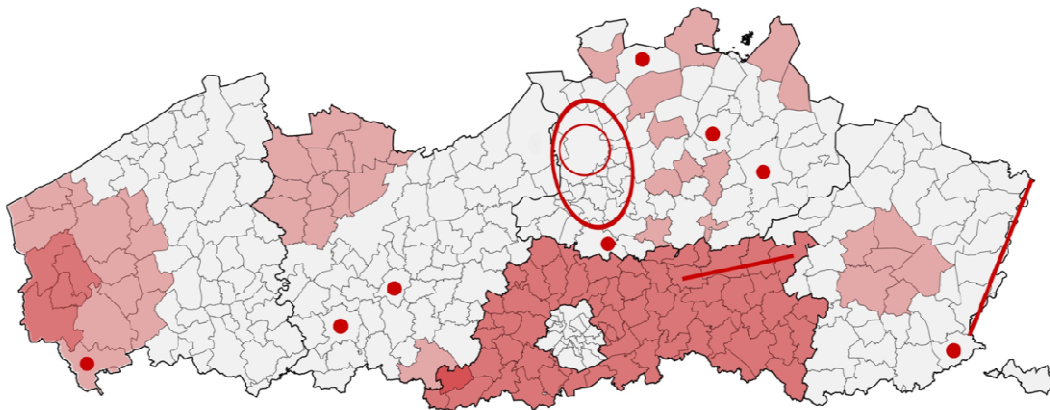

Andere

1. Landbouwwegen in de Westhoek
2. Waterconservering in de gemeente Wuustwezel
3. Volkstuinen

Overzicht van de geselecteerde cases

3.4. Toetsing van de dynamische indicatorenset door middel van de cases

3.4.1. Thema 1: Behoud en/of versterken van de open ruimte

VISTA	Wat doet rust en stilte in Heuvelland met een mens?
Demervallei	De Wijers
Maasvallei, grensverleggend	Fortengordels rond Antwerpen
Volkstuinen	
Score is niet relevant	

Enkele bedenkingen bij de analyses

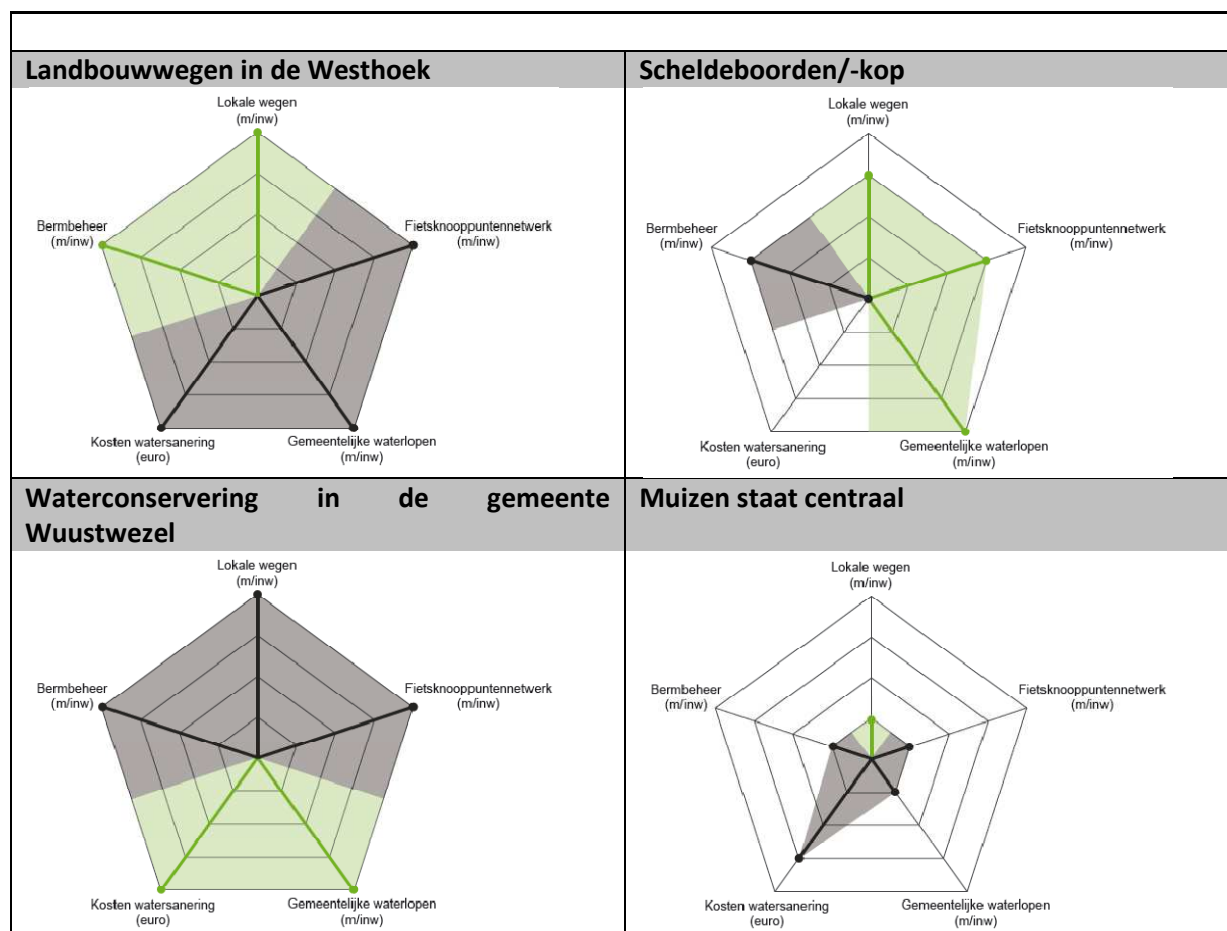
Alle indicatoren zijn relevant voor de bestudeerde cases. Het gaat om typische projecten met een verwevenheid van functies.

Globaal zijn de scores hoog. De projecten zijn gesitueerd in gebieden gekenmerkt door hun open karakter en hun landschappelijke waarde.

De indicator bevolkingsdruk maakt verschillen duidelijk tussen gebieden in de nabijheid van bevolkingsconcentraties (Fortengordel rond Antwerpen, de Wijers) en meer perifeer gelegen gebieden zoals het project Vista, gesitueerd in de Westhoek, en het project in Heuvelland.

De score analyseren voor het project 'Volkstuinen' is niet relevant aangezien dit project zich situeert in heel Vlaanderen en regionale verschillen dus onbelangrijk zijn bij de evaluatie van het project.

3.4.2. Thema 2: Aanleg, onderhoud en beheer van lokale infrastructuren

Enkele bedenkingen bij de analyses

De indicatoren werden alle aangemaakt op het niveau van fusiegemeenten. Dit levert soms problemen op aangezien de cases gesitueerd zijn op verschillende schaalniveaus. Sommige situeren zich op regionale schaal (Westhoek) of op schaal van een gemeente (Wuustwezel), andere op schaal van een deelgemeente (Muizen) of op schaal van een beperkt projectgebied (Scheldeboorden/-kop). De beschikbaarheid van indicatoren op het niveau van gemeenten werkt eerder negatief voor Muizen, deelgemeente van de stad Mechelen, maar met wezenlijk andere fysieke kenmerken dan het stedelijke centrum. De benadering werkt eerder positief voor de Westhoek, aangezien systematisch wordt gekozen voor de hoogste score.

Met betrekking tot dit thema wordt de complementariteit van de verschillende indicatoren aangetoond. Slechts een beperkt aantal indicatoren zijn relevant per project en enkel deze moeten dan ook worden meegenomen in de beoordeling.

Opvallend tenslotte zijn de hoge scores voor het project gesitueerd in Oudenaarde, toch een gemeente met een kleinstedelijk gebied.

3.4.3. Thema 3: Minimale en/of aangepaste bereikbaarheid garanderen

Volkstuinen	Streekproducten, een lokaal verhaal
Score is niet relevant	
Nabijheidsboerderij	Strijkmobiel

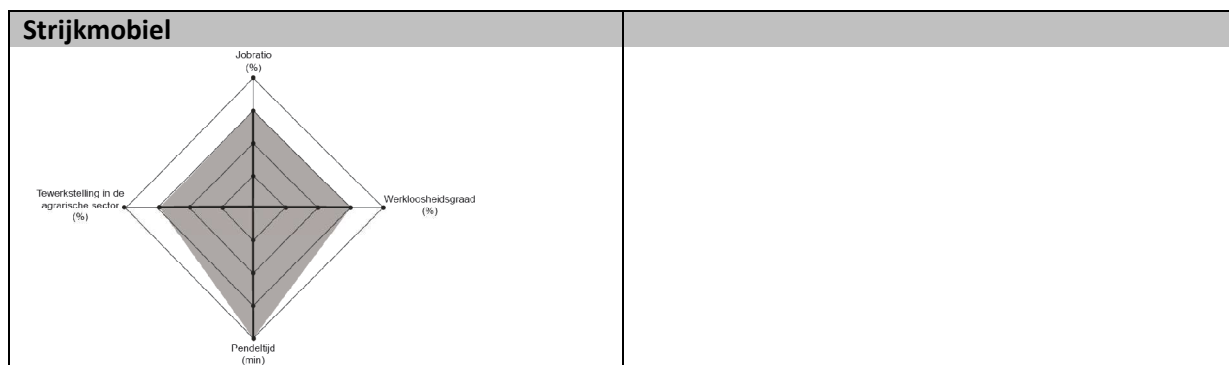
Enkele bedenkingen bij de analyses

De projecten rond streekproducten en nabijheidsboerderijen situeren zich in hetzelfde gebied, dus kennen dezelfde maximale scores. Ook voor het project 'Strijkmobiel' zijn de scores maximaal. Dit is vooral gekoppeld aan de regionale schaal van de projecten, waardoor de hoogste score binnen het gebied wordt gekozen.

De score analyseren voor het project volkstuinen is niet relevant aangezien dit project zich situeert in heel Vlaanderen en regionale verschillen dus onbelangrijk zijn bij de evaluatie van het project.

3.4.4. Thema 4: Behoud en/of versterking van de lokale economie

Volkstuinen	Streekproducten, een lokaal verhaal
Score is niet relevant	

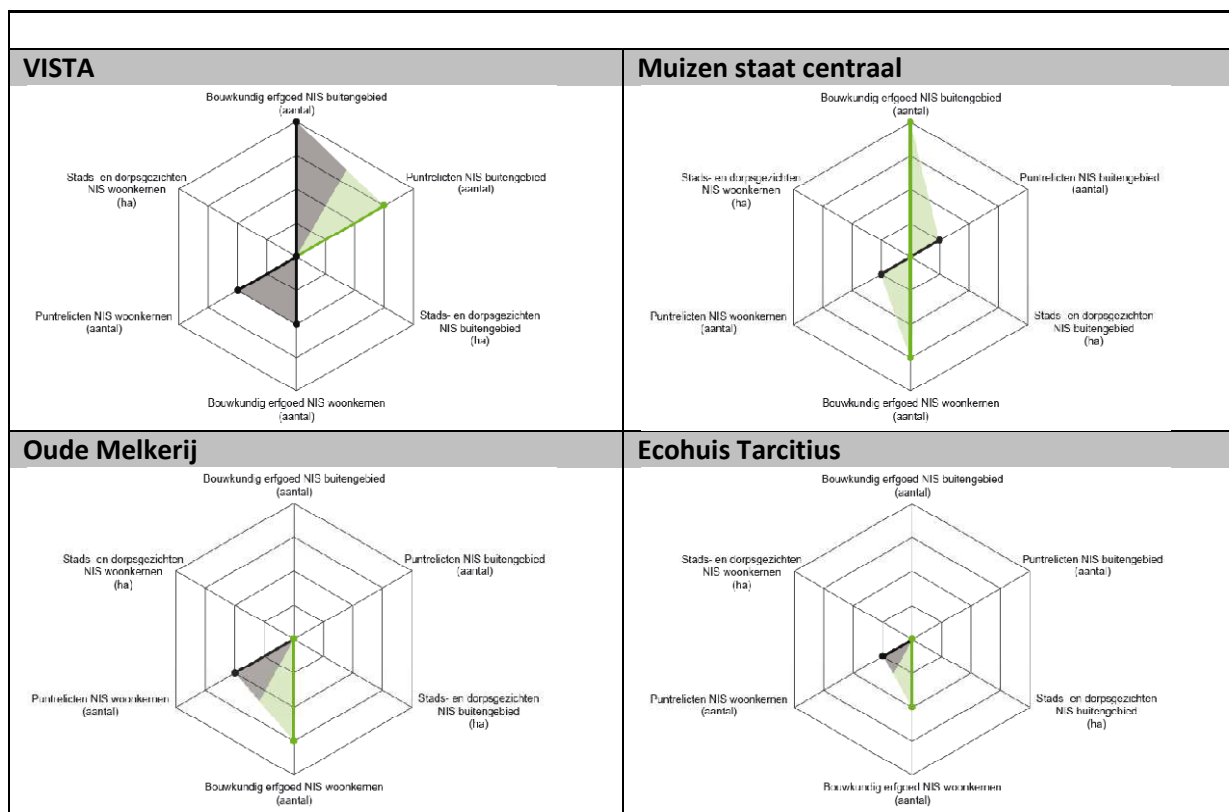

Enkele bedenkingen bij de analyses

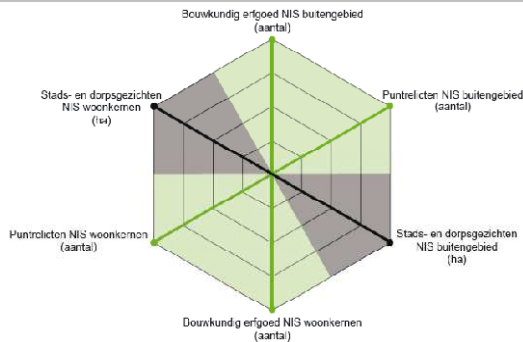
De score analyseren voor het project volkstuinten is niet relevant aangezien dit project zich situeert in heel Vlaanderen en regionale verschillen dus onbelangrijk zijn bij de evaluatie van het project.

De overige twee projecten zijn erg specifiek en de link met het thema lokale economie is dan ook minder duidelijk. Deze projecten kunnen beter vanuit andere thema's worden beoordeeld.

3.4.5. Thema 5: Onderhoud en beheer van lokaal patrimonium

Malende molens

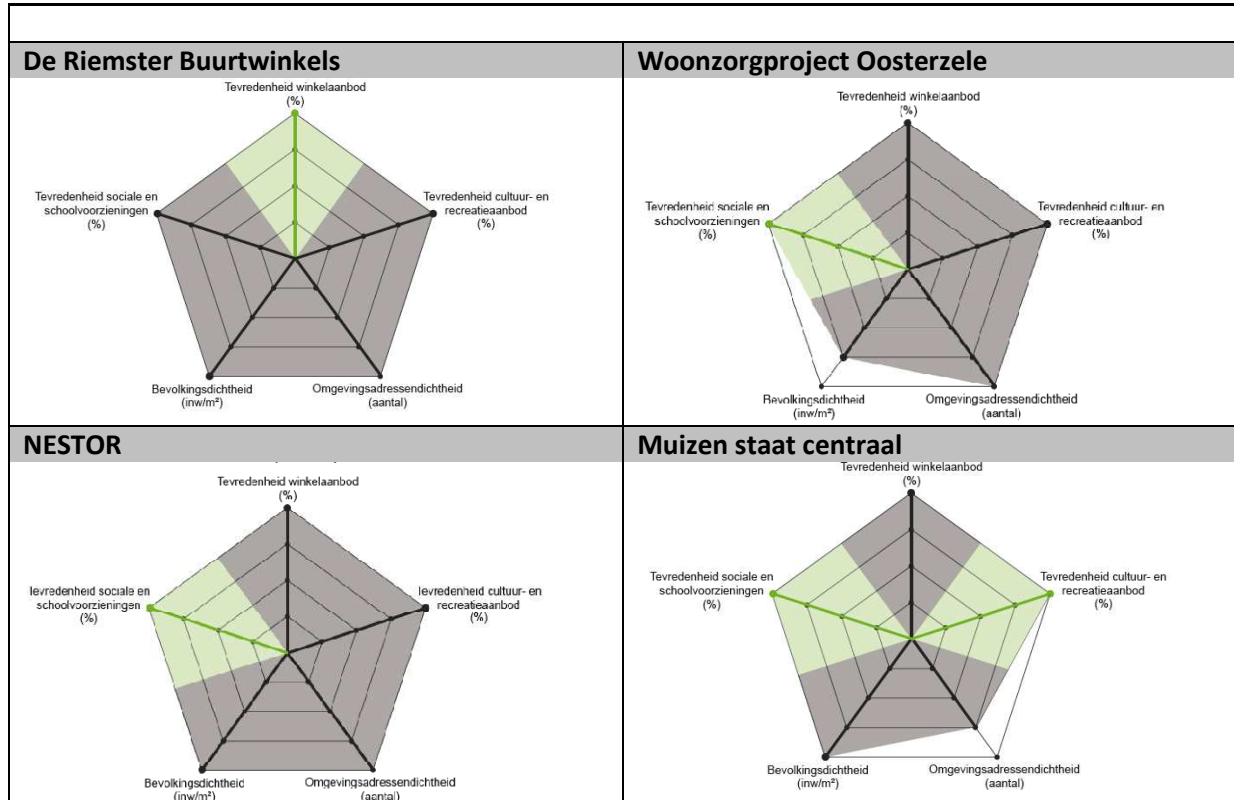

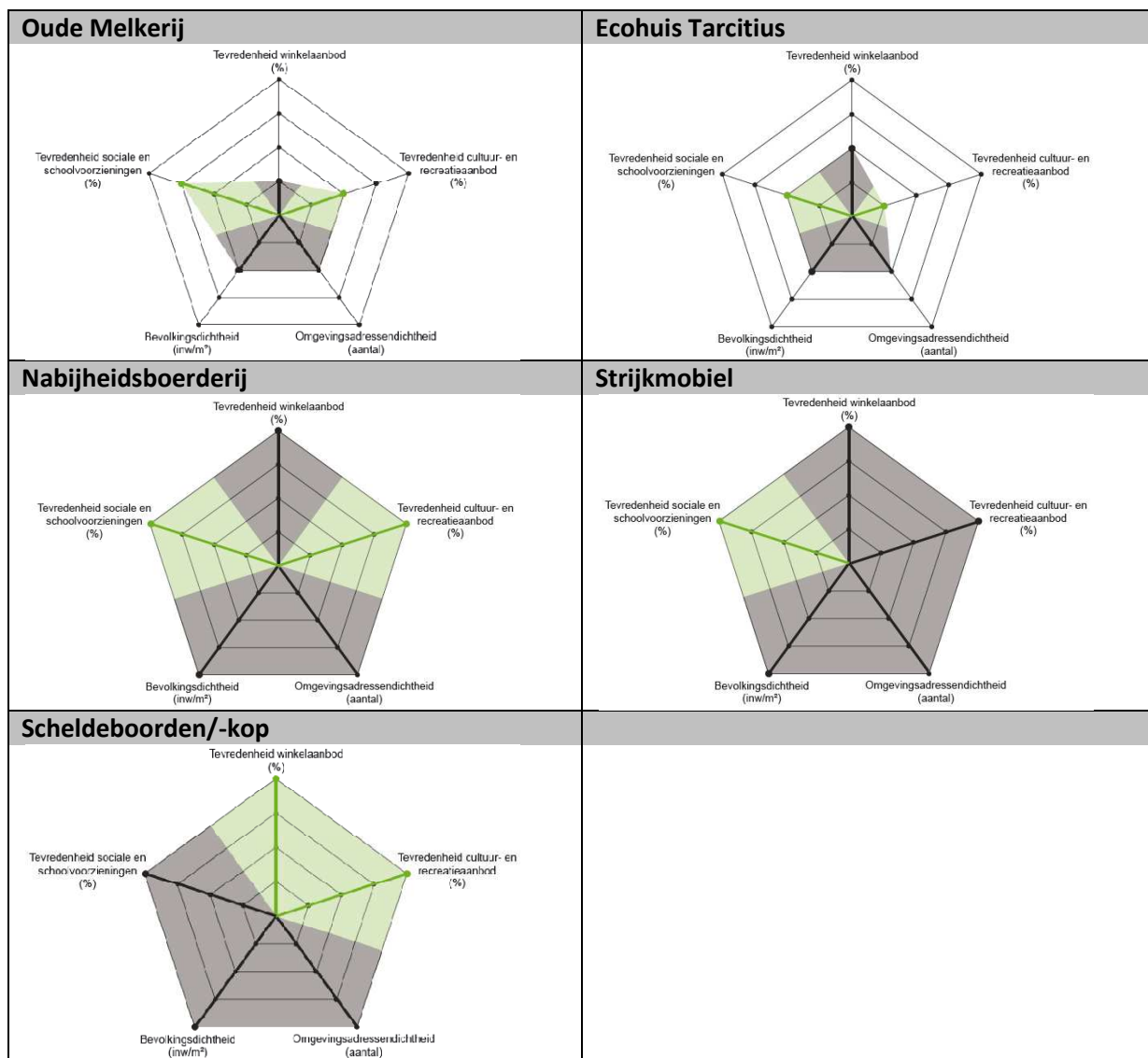
Enkele bedenkingen bij de analyses

Indien een project zich uitstrekt over een sector die zowel behoort tot een NIS woonkern als tot omliggende statistische sectoren van het buitengebied (VISTA, Muizen staat Centraal, Malende Molens) wordt er op 6 indicatoren gescoord, zoniet slechts op drie indicatoren. Dit heeft invloed op de grootte van de figuur, maar is eerder een aanduiding van de schaal van het project en minder van een waardering van het project.

Een groot probleem bij deze indicatoren is de kleine schaal van sommige projecten. Vaak gaat het om een specifiek gebouw. Door de waarde te nemen van de desbetreffende sector wordt er ten onrechte ook rekening gehouden met de aanwezigheid van ander patrimonium in de omgeving, wat er in wezen niet toe doet.

3.4.6. Thema 6: Aanbieden van (minimale) diensten (onderwijs, cultuur, welzijn, educatie ...)

Enkele bedenkingen bij de analyses

Opvallend is dat voor elk van de projecten slechts een beperkt aantal indicatoren echt relevant zijn. Sommige projecten hebben te maken met zorgverlening (zoals het woonzorgproject in Oosterzele), andere meer met cultuur- of recreatievoorzieningen (zoals het Scheldeboordenproject in Oudenaarde of het project Muizen staat centraal) of commerciële voorzieningen (zoals de Riemster Buurtwinkels).

De criteriaset is echter dynamisch toepasbaar, door enkel de relevante indicatoren te beoordelen kan hij toch ingezet worden in de selectie van projecten.

3.5. Conclusie van het case-onderzoek

De analyse van de cases is erg nuttig gebleken voor het concretiseren van de brede scope van het huidige plattelandsbeleid en de afbakening van de thema's voor de dynamische criteriaset. De cases maken het mogelijk om een kritische blik te werpen op deze indicatorenset.

Indien de indicatorenset zou gehanteerd worden als evaluatie-instrument voor projecten kunnen de volgende bedenkingen worden gemaakt:

- De score van een project wordt onder meer bepaald door de schaal van het project. Dit is uiteraard gekoppeld aan de methodische keuzes voor het scoren van projecten³ waardoor projecten die zich uitstrekken over een groter gebied vaak hoger scoren. De dynamische indicatorenset is opgebouwd uit data die op een bepaalde schaal verder zijn verwerkt. Een gebruik van de indicatorenset voor de selectie van projecten impliceert dat de schaal van de indicatorenset wordt aangepast aan de schaal van het te evalueren project.
- Soms is het thema relevant voor een case, maar zijn de individuele indicatoren niet doorslaggevend om een case te beoordelen. In dit geval moet op voorhand goed worden nagedacht over extra indicatoren.
- Niet elke case behoort tot slechts één thema. De vraag kan worden gesteld op basis van welk thema het project wordt beoordeeld. In principe kan voor elke case of elk project een selectie worden gemaakt van relevante indicatoren, over de themaclusters heen.
- Voor cases die zich uitstrekken over heel Vlaanderen is een analyse van de indicatoren niet zinvol aangezien deze cases niet worden beoordeeld vanuit de situering van het voorstel, maar eerder vanuit de intrinsieke kwaliteit van het project.
- In ieder geval zal een evaluatie van concrete cases door middel van de indicatorenset heel wat extra werk vragen, maar tegelijkertijd een meer onderbouwde basis vormen voor de selectie van projecten. Uiteraard kan een selectie van een project nooit enkel gebeuren op basis van de situering van het project, maar worden ook tal van andere zaken mee in rekening gebracht zoals de kwaliteit van de procesvoering, de kwaliteit van de indieners, het financieel voorstel...

³ Wat als verschillende categorieën op het grondgebied van eenzelfde project liggen?

- indien voor indicator X verschillende categorieën binnen het werkingsgebied van een case evenwaardig aanwezig zijn: de hoogste categorie die in het werkingsgebied aanwezig is, toewijzen voor indicator X
- indien voor indicator Y één bepaalde categorie binnen het werkingsgebied van een case duidelijk het meest aanwezig is: de meest bepalende categorie die in het werkingsgebied aanwezig is, toewijzen voor indicator Y